

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav Dálného Východu/ Koreanistika

Bakalářská práce

Inna Bilynets

Problematika korejských multikulturních rodin a související legislativa

Problems of multicultural families in Korea and related legislature

Poděkování:

Děkuji PhDr. Tomáši Horákovi PhD. za laskavé vedení této bakalářské práce, za konstruktivní kritiku a podnětné rady, kterými přispěl k vypracování této bakalářské práce. Marcele Tomkové a Bahie Barkové za korekturu textu. Šušanské Ivaně za morální podporu a za cenné připomínky a komentáře.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 6. srpna 2021

Inna Bilynets

Klíčová slova (česky):

Korejská společnost, cizinecká politika, smíšená manželství, multikulturalismus

Klíčová slova (anglicky):

Korean society, immigration law, mixed marriage, multiculturalism

Abstrakt:

Tato bakalářská práce je pokusem o zpracování problematiky tzv. multikulturálních, tj. etnicky smíšených rodin v Korejské republice a související legislativy. V první části se popisuje historicky relativně nedávný jev masivního nárůstu sňatků Korejců s cizinci. Druhá část je zaměřená na poukázání příčin daného jevu (ekonomické, demografické a jiné) a doprovodných problémů (agenturní byznys, falešné sňatky, kulturní a jazyková asimilace atd.). V poslední části představená analýza systémové reakce na tyto problémy v oblasti legislativy a legislativních změn, ať už v oblasti zákonů souvisejících s imigrační politikou, s podporou integrace cizinců a znevýhodněných etnických a jazykových menšin, zákonů proti diskriminaci a potírání domácího násilí atd. Cílem této analýzy je ukázat účinnost zákonů a změn, které byly zavedeny, a regulují tento jev v současnosti.

Abstract:

This bachelor thesis is an attempt to process the issue of so-called multicultural, i.e. ethnically mixed families in the Republic of Korea and related legislation. The first part describes the historically relatively recent phenomenon of a massive increase in marriages of Koreans with foreigners. The second part is focused on pointing out the causes of the phenomenon (economic, demographic and other) and accompanying problems (agencies business, fake marriages, cultural and linguistic assimilation, etc.). The last part presents an analysis of the response to these problems in the field of legislation and legislative changes, whether in the field of laws related to immigration policy, supporting the integration of foreigners and disadvantaged ethnic and linguistic minorities, anti-discrimination laws and combating domestic violence, etc. The aim of this analysis is to show the effectiveness of the laws and changes that have been introduced to regulate this phenomenon at present.

OBSAH

1. ÚVOD.....	7
2. HISTORIE MULTIKULTURNÍCH SŇATKŮ V JIŽNÍ KOREJI.....	10
2.1 SŇATKY S CIZINCI DO ROKU 1990.....	10
2.2 SŇATKY S ČOSŮNDŽOK	12
2.3 SŇATKY ZPROSTŘEDKOVANÉ AGENTURAMI.....	13
2.4 TRENDY V SOUČASNOSTI.....	15
3. PROBLEMATIKA MULTIKULTURNÍCH SŇATKŮ	17
3.1 MOTIVACE K UZAVŘENÍ SŇATKU S CIZINCI.....	17
3.2 PROBLEMATIKA SŇATKOVÝCH AGENTUR	20
3.3 PROBLÉMY ZPŮSOBENÉ MEZINÁRODNÍMI MANŽELSTVÍMI.....	22
3.3.1 <i>Problémy v korejské společnosti</i>	23
3.3.2 <i>Problémy adaptace cizinců</i>	24
4. REAKCE LEGISLATIVY	28
4.1 ZMĚNY V ZÁKONU O STÁTNÍM OBČANSTVÍ	28
4.2 UTVÁŘENÍ ZÁKONŮ TYKAJÍCÍCH SE MULTIKULTURNÍCH RODIN	29
4.2.1 <i>„Velký plán“</i>	30
4.2.2 <i>Zákon o zacházení s cizinci v Koreji</i>	31
4.2.3 <i>Zákon o podpoře multikulturních rodin</i>	33
4.2.4 <i>Změny od roku 2011</i>	34
4.2.5 <i>Základní plány</i>	36
4.4 ZÁKON TYKAJÍCÍ SE ZPROSTŘEDKOVÁNÍ MANŽELSTVÍ	38
4.5 DOTACE NA MANŽELSTVÍ.....	41
5. ZÁVĚR	43
7. SEZNAM ZDROJŮ:	45

1. ÚVOD

Předkládaná práce se zabývá problematikou multikulturních, tj. etnicky smíšených rodin v Korejské republice a příslušnou legislativou. Souběžně s rozvojem státního sociálního zabezpečení a hospodářství se podoba Koreji transformovala ze země, která převážně migranty posílá, do země, která je naopak přijímá, přičemž velká část z nich jsou sňatkoví přistěhovalci.

Od samého začátku taková mezinárodní manželství v Koreji vedla k řešení naléhavých demografických problémů, jak bylo původně plánováno, avšak také sebou přinesla řadu nových sociálních problémů. Na ně musela korejská vláda rychle reagovat, a proto byly provedeny změny ve stávajícím *Zákonu o státním občanství*, byly vytvořeny a prosazovány zákony jako *Zákon o zacházení s cizinci v Koreji*, *Zákon o podpoře multikulturních rodin* a *Zákon o regulaci zprostředkování manželství*, jejímž hlavním cílem bylo pomoci vytvořit příznivé podmínky pro asimilování sňatkových migrantů v korejské společnosti a udržování stabilní a příznivé úrovně života pro multikulturní rodiny. Tyto zákony byly opakovaně předmětem změn v reakci na stále se nově objevující problémy, takže tato práce bude pokusem o analýzu těchto zákonů a jejich úprav.

Práci tvoří tři základní kapitoly pokrývající zhruba téma. V první kapitole se věnuji na historii mezinárodních manželství v Koreji. Vzhledem k dějinám země a její uzavřenosti od vnějšího světa (politika izolace od 15. do 19. století) nemají mezikulturní manželství v Koreji ve srovnání s jinými zeměmi tak dlouhou tradici. Během své krátké historie však tento proces opakovaně nabral na obrátkách a zase naopak zpomalil kvůli pokusům o jeho regulaci ze strany úřadů.

První podkapitola je krátkým úvodem do historie interetnických sňatků, ve kterém zmiňuji jedny z prvních případů, jimiž byla spíše ojedinělá manželství uzavřená před počátkem 90. let. Z toho důvodu se tomuto období v historii interetnických manželství věnovalo při výzkumech málo pozornosti a je často zmiňováno jen povrchně.

V druhé podkapitole poukazuji na změny, které začaly v 90. letech, kdy díky opatřením přijatým místními vládami a později centrální jihokorejskou vládou prudce vzrostl počet smíšených manželství, obzvláště s etnickými Korejci z Číny. Rovněž poukazuji na měnící se povahu těchto sňatků, kdy je uzavírá méně korejských žen a více korejských mužů.

V následující podkapitole popisují situaci od roku 2000, kdy se objevily a svoji činnost rozšířily mezinárodní sňatkoví zprostředkovatelé. Toto období je významné také proto, že aktivity těchto mezinárodních sňatkových agentur přinesly změny a diverzifikaci národního složení sňatkových migrantů. Jelikož velká část multikulturních manželství byla

zprostředkována pomocí těchto agentur a mnoho z nich působí i v dnešní době jsou nedílnou součástí historie mezinárodních manželství v Koreji.

V poslední podkapitole první části se zaměřuji na situaci od roku 2011 do současnosti, kdy došlo k postupnému poklesu počtu manželství uzavřených prostřednictvím mezinárodních zprostředkovatelských agentur a vzniku nových trendů v souvislosti s globalizací. Vzhledem k tomu, že v moderní době není tomuto tématu kvůli pomalému tempu procesů věnována náležitá pozornost, byly pro mě hlavními zdroji pro psaní této části statistiky a internetové články, které plně neodrážejí skutečnou situaci.

Druhá kapitola mé práce je věnována problematice sňatkové migrace v Koreji. V první podkapitole druhé části jsem se pokusila určit hlavní důvody, které vedly k zesílení tohoto procesu v Koreji, přičemž mezi ně patří především demografické a ekonomické faktory. V další podkapitole upozorňuji na problémy způsobené činností mezinárodních zprostředkovatelských agentur, protože ty způsobily určité potíže nejen v Koreji, ale i v zahraničí, konkrétně v zemích původu zahraničních nevěst. V poslední podkapitole se zabývám problémy, s nimiž se korejská společnost potýká v souvislosti s nárůstem počtu multikulturních sňatků, jako jsou fingovaná manželství a nelegální přistěhovalectví do země. Také v této části jsem se pokusila uvést hlavní problémy, kterým čelí sňatkové migranti v procesu adaptace v Koreji. Stojí za zmínku, že vědci zabývající se tímto tématem zdůrazňují zmiňované hlavní problémy jako různě důležité, proto jsem se pokusila vybrat pouze ty, u kterých se domnívám, že sloužily jako základy pro vznik a další vývoj vybraných zákonů týkajících se sňatkových migrantů a multikulturních rodin.

Poslední část této práce je pokusem o analýzu zákonů a jejich následujících úprav provedených korejskou vládou jako pokus o usnadnění procesu adaptace a života multikulturních rodin v Koreji. Jelikož první důležitou otázkou, která vyvstala v souvislosti s rostoucím počtem multikulturních rodin, byla otázka občanství sňatkových přistěhovalců, věnuji se v první podkapitole novele *Zákona o státním občanství*. Za účelem urychlení a zjednodušení procesu naturalizace a boje proti nelegálním přistěhovalcům byly stanoveny jasné podmínky pro získání občanství bez ohledu na pohlaví, byly vyřešeny otázky získání zaměstnání a co je nejdůležitější, určité kategorie osob, včetně sňatkových migrantů, mohly obdržet občanství více. Ve druhé podkapitole jsem se pokusila popsat a analyzovat *Zákon o zacházení s cizinci v Koreji*, a to zejména paragrafy týkající se cizinců, kteří se do Koreje dostali prostřednictvím sňatku s korejským občanem. Následující podkapitola popisuje proces utváření zákonů, které přímo chrání práva multikulturních rodin. Patří mezi ně tzv. „Velký plán“ („*Grand plan*“), *Zákon o podpoře multikulturních rodin* a *Základní plány*, které byly vypracovány v souladu s požadavky výše uvedených zákonů. Třetí podkapitola zahrnuje proces

tvorby, implementace a analýzy dalších změn zákona upravujícího činnosti mezinárodních zprostředkovatelských agentur. Protože se tento zákon zaměřuje na všechny zprostředkovatelské agentury, včetně těch, které působí na domácí půdě, vybrala jsem pro tuto práci pouze ty paragrafy, které se přímo vztahují k mezinárodním mediátorům. Poslední podkapitola třetí části popisuje způsoby vládní finanční podpory ve formě manželských dotací a jejich vliv na růst počtu multikulturních rodin a zlepšení jejich finanční situace.

Práce čerpá jak z primárních, tak ze sekundárních pramenů. Dále se odkazuje na řadu dalších odborných publikací a článků blíže specifikovaných v seznamu použité literatury.

Pro přepisy korejských jmen a názvů používám standardní českou vědeckou transkripci. V případě některých korejských termínů a názvů je v závorce uveden jeho přepis v čínských znacích. Jména zapisuji v pořadí rodové – vlastní jméno. V poznámkách po čarou uvádím zkrácené citace knižních a elektronických knižních zdrojů ve formě autor – název díla – strana, plné citace uvádím v bibliografii na konci práce. Při citaci elektronických zdrojů ponechávám citaci vždy v plném znění.

2. HISTORIE MULTIKULTURNÍCH SŇATKŮ V JIŽNÍ KOREJI

Korejská společnost s nástupem dynastie Čosŏn na konci 14. století přijala konfuciánské principy, které následně silně ovlivnily instituci rodiny. V konfucianismu byla rodina vnímána jako hlavní součást společnosti a po mnoho staletí proto byla systémem, který zachovával hodnoty orientované na ni. Mezi tyto základní hodnoty patřila patrilinealita, rituály k uctívání předků, synovská oddanost, blahobyt rodiny a jejích členů a další.

Manželství bylo důležitější ve smyslu spojení dvou rodin než ve smyslu šťastného spojení dvou lidí. Proto byla většina manželství organizována rodinami. Důležitost sňatku spočívala v plození potomků, zejména synů, tak aby bylo umožněno pokračování rodu. Pro zajištění zachování rodu, byla v tradiční korejské společnosti nutná silná otcovská linie. Manželství s cizincem tak bylo nemožné, neboť by mohlo vést ke zhroucení těchto tradičních hodnot. Kromě toho od 15. do konce 19. století Korea usilovala o úplnou izolaci země od vnějšího světa, takže mezinárodní manželství byla vzácnou výjimkou.

Po upuštění od politiky izolace na konci 19. století se však Korea začala seznamovat s vnějším světem. Z toho plynoucí změny ve společnosti měly silný vliv i na instituci rodiny, neboť rodina jako instituce byla založena v procesu uspokojování základních potřeb společnosti.

2.1 Sňatky s cizinci do roku 1990

V důsledku toho se monoetnicita korejského lidu, v korejštině *tanil mindžŏk* (單一民族), s procesem zvyšování počtu pracujících a sňatkových migrantů začala postupně transformovat do podoby multikulturní *tamunhwa* (多文化) společnosti. Ačkoli začátek zvýšení počtu manželství s cizinci začal v 90. letech 20. století, je třeba poznamenat, že v té době nebyly takovéto sňatky pro Korejce nové. Nelze přesně říci, kdy v Koreji začíná skutečná historie mezinárodních manželství. Počty sňatků s cizinci se obvykle mírně zvýšily během invaze jiných států do Koreje, například Číny a později Japonska. Ve většině případů byly „oběťmi“ těchto manželství korejské ženy, nikoli muži.¹ Po otevření země Japonskem v roce 1876 došlo ke změnám téměř ve všech oblastech včetně sociálně-politické a kulturní a došlo ke změnám v životním stylu, rodinných vztazích atd. V té době sice existovaly takové případy multikulturního manželství, ale nebyly nějak časté.

¹ LEE, Hyekyung. *International marriage and the state in South Korea: focusing on governmental policy. Citizenship Studies* [online]. 2008, 12(1), 107-123 [cit. 2021-02-10]. s. 3

Další období v historii mezinárodních manželství v Koreji začalo během korejské války a trvalo až do počátku 80. let 20. století. Po několik desetiletí byla manželství mezi příslušníky americké armády sloužícími v Jižní Koreji a jihokorejskými ženami častá. Takové ženy, které se provdaly za americké vojáky, byly nazývány *janggongdžu* (洋公主).² Ve většině případů však tyto ženy žily poblíž vojenských základen, nebo se po sňatku přistěhovaly do Spojených států, a protože v tomto případě se korejské ženy musely přizpůsobit americké společnosti, uvažuje se o těchto manželstvích samostatně a nebývají zahrnovány do studií o multikulturních sňatcích v Koreji.³

Od počátku 60. let se mezinárodní manželství začala uzavírat také prostřednictvím náboženských institucí. Např. Církev sjednocení začala zprostředkovávat manželství pro korejské muže, zejména se ženami japonské národnosti. V průběhu 90. let se k nim přidaly také ženy z Filipín a dalších asijských zemí. Do roku 2000 přišlo tímto způsobem do Koreje přibližně 20 000 nevěst.⁴

Poněkud vyniká období 80. let, kdy se s nárůstem síly korejské ekonomiky zvyšoval i příliv zahraničních specialistů. V tomto procesu přirozeně vzrostl i počet sňatků mezi nimi a korejskými ženami. Ve většině případů došlo ke sňatkům mezi příslušníky střední třídy, což nezpůsobilo vážné sociální problémy. A proto není tomuto období historiografiky věnována větší pozornost a je zmiňováno jen zřídka.⁵

Jak bylo uvedeno výše, do roku 1990 se v Jižní Koreji uzavíralo více mezinárodních manželství mezi korejskými ženami a cizími muži (většinou občany Japonska nebo USA). V těchto případech stát nehrál přímou roli při sankcionování, usnadňování nebo regulaci mezinárodních sňatků. Ale patriarchální a etnicko-rasová politika státu přesto přispěla k rozvoji a reprodukci diskriminačních právních a sociokulturních struktur, což mělo hluboký dopad na

² Ačkoli tento termín původně označoval korejské ženy, které poskytovaly sexuální služby americké armádě, která sloužila v Koreji. Termín se však později začal používat jako hanlivý, kdy odkazuje na mezinárodní páry, zejména na vztah mezi Korejskou a cizincem.

³ MUN, Sunjōng. *Hjōnhāngbobūl thonghā bon kukčegjōrhon jōsōngidžuminūl ūhan sahōdžok čiwōnčhegiee tāhan thamsäkdžok jōngu*. The Women's Studies [online]. 2007, 72(1), 109-142 [cit. 2021-02-10] s. 115

⁴ LEE, Hyekyun. Cross-Border Marriages between Korean Men and Migrant Women and Their Marital Satisfaction. In: WANG, Hong-Zen and Hsin-Huang Michael, HSIAO. *Cross-border marriages with Asian characteristics*. Taipei, Taiwan: Center for Asia-Pacific Area Studies, 2009, [cit. 2021-02-10] s. 64

⁵ MUN, Sunjōng. *Hjōnhāngbobūl thonghā bon kukčegjōrhon jōsōngidžuminūl ūhan sahōdžok čiwōnčhegiee tāhan thamsäkdžok jōngu*. s. 115

otázky sounáležitosti a občanství v Jižní Koreji.⁶ Korejská společnost navíc takováto manželství ostře kritizovala a považovala za zradu zradu nacionalistických ideálů. Výsledkem bylo, že potomci těchto rodin byli obětmi předsudků a diskriminace.

2.2 Sňatky s čosondžok

Nová etapa v historii mezinárodních manželství v Koreji začala po roce 1990. Od 90. let byla tato manželství v Koreji podpořena prohlubující se nerovnováhou pohlaví na sňatkovém trhu. Po navázání diplomatických a obchodních vztahů s Čínou v roce 1992 začala jihokorejská vláda považovat Čínu za potenciální řešení problému nedostatku nevěst.⁷

Například jihovýchodní část Číny, která byla domovem téměř 2 milionů etnických Korejců *čosondžok* (朝鮮族)⁸, se na počátku 90. let zdála ideální pro hledání nevěst mládencům z venkovských oblastí, stejně tak vdovcům, rozvedeným, fyzicky postiženým atd.⁹ Od konce osmdesátých let minulého století někteří etničtí Korejci, kteří začali navštěvovat příbuzné v Koreji, v tom našli příležitost ke zlepšení své ekonomické situace. V roce 2001 se odhaduje, že v Jižní Koreji bylo zhruba 200 tisíc etnických Korejců z Číny, legálních i nelegálních¹⁰ Z ojedinělých případů manželství s etnickými Korejci z Číny na počátku 90. let se následně počet těchto manželství do konce roku 1999 zvýšil na celkem 37 171; a do roku 2005 se toto číslo opět téměř zdvojnásobilo na 70 163. Tento proces se v historiografii nazývá „korejský vítr“ (Korean Wind).¹¹

Taková manželství původně zprostředkovávaly jednotlivé regionální správy, aby zajistily sňatky svobodným farmářům. Jihokorejská vláda však později sama začala aktivně podporovat a propagovat taková multikulturní manželství mezi korejskými farmáři a etnickými korejskými ženami z Číny prostřednictvím politiky „otevřených dveří“ (přinášející laxní

⁶ LIM, Timothy. *Rethinking Belongingness in Korea: Transnational Migration, "Migrant Marriages" and the Politics of Multiculturalism*. *Pacific Affairs* [online]. 2010, 83(1), [cit. 2021-02-11]. s. 64

⁷ FREEMAN, Caren. *Marrying Up and Marrying Down: The Paradoxes of Marital Mobility for Chosonjok Brides in South Korea*. In: *Cross-Border Marriages: Gender and Mobility in Transnational Asia*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press. [cit. 2021-02-11]. s. 88

⁸ Jedna z 55 etnických menšin uznaných čínskou vládou; potomci korejského lidu, kteří se přestěhovali z Korejského poloostrova do Číny na konci dynastie I a období japonské koloniální nadvlády.

⁹ FREEMAN, Caren. *Making and Faking Kinship: Marriage and Labor Migration Between China and South Korea* [online]. 2011. [cit. 2021-02-11] s. 2

¹⁰ *Ibid.*, s. 4

¹¹ LIM, Timothy. *Rethinking Belongingness in Korea: Transnational Migration, "Migrant Marriages" and the Politics of Multiculturalism*. s. 65

imigrační režim) v době, kdy byla jihokorejská imigrační politika stále poměrně omezená.¹² Místní samosprávy a příslušná zemědělská sdružení tak se svolením státu začaly taková manželství aktivně podporovat a organizovat počátkem 90. let. Důvodem pro podporu takových manželství byla víra, že by se tak mohlo snížit ohrožení „čistoty krve“, což je důležitý faktor korejské identity.¹³ Rovněž se očekávalo, že takové ženy nebudou mít velké potíže s přizpůsobením se korejskému životu, protože byly „etnickými Korejci“ se stejným jazykem, kulturou a krevním původem. V úvahy však nebyly brány kulturní rozdíly mezi korejskými a čínskými společnostmi a toto nedostatečné porozumění kulturním rozdílům tak vedlo k významným manželským konfliktům.¹⁴

Může se zdát, že taková manželství by mohla být prospěšná nejen pro korejskou stranu, protože *čosondžok* byly často motivovány odejít z domova, vdávat se v mnohem rozvinutější zemi a zároveň tak získat pocit nezávislosti. Realita však byla taková, že *čosondžok* měly častěji lepší vzdělání a ekonomické ambice než jejich korejské protějšky.¹⁵

Později však taková manželství začaly ženy a jejich příbuzní stále více využívat jako způsob, jak se dostat do Koreje za účelem zisku. V roce 1996 se to stalo akutním sociálním problémem, takže obě země po dlouhých jednáních učinily proces mezietnických sňatků komplikovanějším. Počet potřebných dokumentů k podání v obou zemích se zvýšil, což vedlo k poklesu počtu sňatků nejen mezi Korejci a etnickými korejskými ženami z Číny, ale také v počtu mezietnických sňatků obecně.¹⁶

2.3 Sňatky zprostředkované agenturami

Další vlna narůstajícího fenoménu mezinárodního manželství odstartovala na začátku nového milénia a je vysvětlena nárůstem komercializovaných mezinárodních sňatkových agentur. V mnoha případech bylo jejich úkolem spojit své klienty dohromady přes hranice a poskytnout pomoc s potřebnou dokumentací k uzavření manželství a emigraci. Od srpna 1999 otevření takové manželské agentury nevyžadovalo povolení od místních správ, což dalo

¹² LEE, Hyekyung. *International marriage and the state in South Korea: focusing on governmental policy*. s. 111

¹³ LIM, Timothy. *Rethinking Belongingness in Korea: Transnational Migration, "Migrant Marriages" and the Politics of Multiculturalism*. s. 66

¹⁴ IM, Hjöngbäk. *Hanguknongčchonüi kukčegjörhonüi tchükčing*. *Journal of agricultural extension & community development* [online]. 2007, 14(2), 471-491 [cit. 2021-02-21] s. 479

¹⁵ LIM, Timothy. *Rethinking Belongingness in Korea: Transnational Migration, "Migrant Marriages" and the Politics of Multiculturalism*. s. 67

¹⁶ LEE, Hye-kyun. *Cross-Border Marriages between Korean Men and Migrant Women and Their Marital Satisfaction*. s. 66

průchod volnému podnikání.¹⁷ Tímto se začal zvyšovat počet sňatkových agentur, a zároveň i počet zprostředkovaných manželství. Právě v tomto období se začíná uzavírat stále více manželství se ženami z různých zemí Asie i mimo ni, přičemž nejvíce z nich pocházelo z Thajska, Vietnamu, Mongolska a Ruska.

V červenci 2004 existovalo přibližně 160 webových stránek specializovaných na prezentaci zahraničních nevěst. Tyto soukromé agentury zadávaly webové inzeráty uvádějící, že agentura měla nejméně 5 a maximálně 600 potenciálních nevěst a profily žen s podrobnými informacemi a fotografiemi byly uveřejňovány také na webových stránkách agentur. Agentury dále zajišťovaly i 4-5denní výlety mužů z Koreje do jiných zemí, kde si mohli vybrat nevěstu z několika žen, které jim byly představeny. Náklady zcela závisely na zemi původu nevěst. Mohly se pohybovat od přibližně 5 milionů korejských wonů (přibližně 4 200 dolarů) za zprostředkování manželství s *čosondžok* a až po 10–12 milionů korejských wonů (přibližně 8 300–10 000 dolarů) za sňatek se ženou z Ruska.¹⁸

Jak již bylo zmíněno výše, manželství korejských žen s cizinci nebylo na počátku 21. století tak časté jako manželství korejských mužů s cizinkami, ale určitá část ženské populace Koreje se za cizince i tak vdala. Autor I Hjekjŏng ve své studii také zmiňuje skutečnost, že některé agentury v té době začaly nabízet určité služby i korejským ženám a na svých stránkách uveřejňovaly profily japonských a amerických mužů. Na přání bylo možné je kontaktovat pro další seznámení s cílem manželství. Tyto inovace v sňatkových agenturách lze vysvětlit skutečností, že do roku 2003 se korejské ženy raději provdávaly za Američany nebo Japonce. Tento trend se však postupem času začal měnit a od roku 2004 se největší skupinou ženichů ze zahraničí stávají čínští muži. Například v roce 1990 představovaly sňatky s japonskými a americkými muži 90% všech mezinárodních sňatků, ale toto číslo se postupně snížilo na 80% v roce 2001, na 60% v roce 2003 a poté prudce pokleslo na 30% v roce 2005. Naopak počet manželství s čínskými muži se zvýšil z 5% v roce 1990 na 30% v roce 2005.¹⁹

Je však třeba poznamenat, že vedení mezinárodní sňatkové agentury je velmi výnosný podnik, a proto některé agentury často klienty za účelem vyšších zisků klamaly tím, že jim poskytovaly nepravdivé informace nebo se dokonce padělaly dokumenty či podplácely úředníky. Z tohoto důvodu bylo naléhavě nutné zavést systémová pravidla, která by agentury donutily nést odpovědnost za řízení jejich podnikání.

¹⁷ Ibid., s. 66.

¹⁸ Ibid., s. 67.

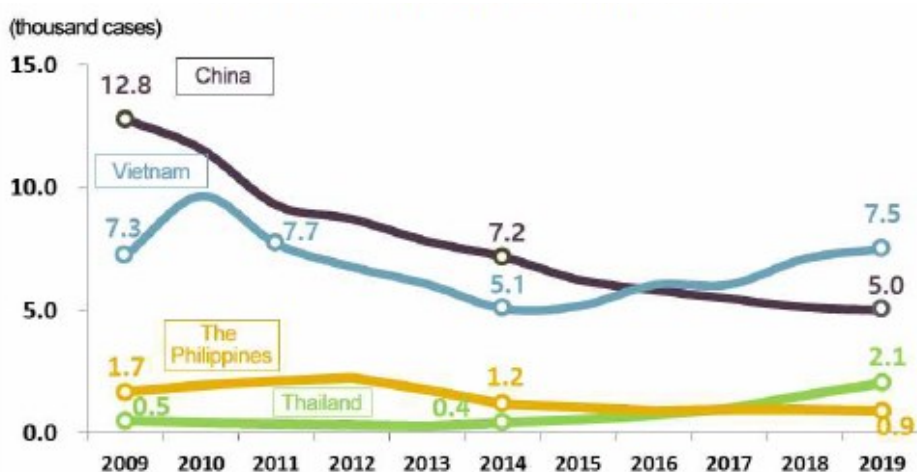
¹⁹ Ibid., s. 67.

2.4 Trendy v současnosti

Globalizace lidem pohyb do zahraničí nesmírně usnadnila. Možnost odjet studovat, pracovat nebo odpočívat za hranice vlastního státu do určité míry přispívá ke zvýšení počtu multikulturních sňatků. Při mezinárodních manželstvích však hraje důležitou roli nejen faktor lásky, ale i další vlivy. Taková manželství se často stávají zprostředkovatelem migrace, zapříčiněné ekonomickými důvody a snahami o zlepšení vlastních životních podmínek.

Navzdory rostoucí otevřenosti korejské společnosti vůči cizincům nárůst sňatků s příslušníky jiných národností, který zaznamenáváme od 90. let, začal v roce 2011 postupně klesat. Možným důvodem byla opatření přijatá vládou ke zlepšení kontroly nad migrací do země. V roce 2014 tedy počet cizinců žijících v Jižní Koreji dosáhl 1,57 milionu (celkový počet obyvatel Jižní Koreje byl 50 milionů), z nichž celkem 590 000, včetně 70 000 pracovníků bez dokladů, bylo součástí blíže nespecifikované pracovní síly. Počet mezinárodních sňatků v tomto roce byl 24 775, což je o 9,5 procenta méně než v roce předcházejícím.²⁰

V roce 2017 se však počet multikulturních sňatků zvýšil na 21 917 případů, což je mírný nárůst o 1,0 % ve srovnání s předchozím rokem (21 709). To naznačuje, že růst počtu se začal od roku 2017 znovu mírně posilovat. Mezi typy multikulturních manželství byl poměr manželek-cizinek stále vysoký - 60,6 %, a co se týče původu žen, 27,7 % z nich pocházelo z Vietnamu a 25,0 % z Číny, což je o 4,7 % více než kolik žen pocházelo z Thajska. Tento trend můžeme sledovat počínaje rokem 2016, kdy, jak je vidět na grafu 1, začal počet žen z Vietnamu předstihovat počet přistěhovalek z Číny.²¹

Graf 1: Trendy podle národností manželek

²⁰ DRAUDDT, Darcie. *South Korea's National Identity Crisis in the Face of Emerging Multiculturalism*. Georgetown Journal of International Affairs [online]. 2016, 17(1), 12-19 [cit. 2021-04-01]. s. 12

²¹ ČCHÖ, Kjöngdža. *Hangukūi tamunhwa honingwa ihonūi čünggamwoningwa tongtchäsöng punsöök*. Korean System Dynamics Review [online]. 2018, 19(4), 61-81 [cit. 2021-04-04] s. 64

Výraznější zlom však nastal v roce 2018, kdy podle statistik počet smíšených sňatků s přistěhovalci z jiných zemí činil 22 698, což bylo o 8,9 % více než v roce 2017. Postupný nárůst byl pozorován i v roce 2019, kdy manželství přistěhovalců představovala 10,3 % z celkového počtu manželství, což je nárůst o 1,1 % ve srovnání s rokem 2018.²² Tato čísla však stále zůstávají daleko od rekordních čísel za začátku nového tisíciletí.

Statistiky však ukazují, že v roce 2020 došlo k prudkému poklesu počtu multikulturních sňatků. Tento prudký pokles však není primárně způsoben trendy a politikou korejské vlády, ale situací ve světě spojenou s šířením viru COVID-19. Počet sňatků s cizinci se tak v roce 2020 snížil o 35,1 %.²³ Vzhledem ke snížené možnosti cestovat a souvisejícím obtížnostem ve složité situaci se počet cizinců v zemi výrazně snížil, a tím i počet mezikulturních manželství. Mnoho manželství, a to nejen se zástupci jiných národností, bylo také odloženo kvůli zákazu pořádat jakékoli akce, kde by se mohlo shromáždit více než určitý počet lidí.

Tyto statistiky však nenaznačují podrobnosti o manželství, takže není možné určit, kolik z nich bylo uzavřeno prostřednictvím sňatkových agentur. Státní příslušnost cizinců, která ve statistikách uvedena je však ukazuje na to, že příliv nevěst prostřednictvím komercializovaných mezinárodních sňatkových agentur je stále populárním způsobem, jakým vznikají multikulturní manželství. K dnešnímu dni v celkovém počtu cizinek vdaných za Korejce převažují ženy z Vietnamu, Číny a Thajska. Nárůst počtu sňatků registrovaných ve velkých městech a v okolí hlavního města však může naznačovat, že došlo k určitým změnám v trendech a to, že stále více cizinců uzavírá manželství spíše s obyvateli urbanizovaných měst než venkovských oblastí.²⁴

Jak jde vidět, multikulturní manželství v Koreji mají, navzdory myšlence „monogamie“ zakořeněné v myslích Korejců, relativně dlouhou historii. Během této doby došlo ke změnám v trendech, v korejském vnímání cizinců a v jejich ochotě přijímat vdané migranty jako součást jejich vlastní společnosti.

²² *Marriage and Divorce Statistics in 2019* [online]. Statistics Korea: 2020 [cit. 2021-06-21].

²³ *Marriage and Divorce Statistics in 2020* [online]. Statistics Korea: 2021 [cit. 2021-06-21].

²⁴ Korean Statistical Information Service. *Sido/sigungubjöl ögukingwaüi honin* [Sňatky s cizinci podle provincie / města / kraje]. Dostupné z: https://kosis.kr/statHtml/statHtml.do?orgId=101&tblId=DT_1B83A24&conn_path=I2

3. PROBLEMATIKA MULTIKULTURNÍCH SŇATKŮ

Mezinárodní sňatky skutečně pomohly zlepšit situaci a částečně řešily naléhavé sociální problémy související s nízkým počtem sňatků a s nízkou porodností, kterým Korea čelila na konci 20. a na počátku 21. století. Současně se však staly příčinou nových sociálních problémů, zejména kvůli nepřipravenosti korejské společnosti na takové drastické změny v národním složení a neschopnosti vlády tento jev správně regulovat.

Před analýzou tvorby zákonů a jejich dalšího vývoje se proto v této části pokusím určit a podrobněji prozkoumat hlavní důvody, které Korejce přiměly k hledání manželských partnerů v zahraničí; a identifikovat a analyzovat hlavní důvody, které korejské orgány přiměly „přijmout“ taková manželství a jejich podporu na lokální a státní úrovni.

3.1 Motivace k uzavření sňatku s cizinci

Důležitou je otázka, proč se v korejské společnosti objevil fenomén, jako je multikulturní rodina, co vedlo k neschopnosti mnoha Korejců najít si manželské partnery v jejich vlastní zemi, a proč místní a ústřední vlády taková manželství podporovaly, a to navzdory skutečnosti, že byla narušena staletá tradice udržování čistoty pokrevní linie.

Nejprve je třeba poznamenat, že migrační procesy jsou obecně výsledkem „push faktorů“ v zemích původu cizinců, a „pull faktorů“ v zemích, které je přijímají. „Push faktory“ jsou podmínky v zemích pobytu, které motivují lidi k migraci. Patří mezi ně nedostatek pracovních příležitostí, nízké mzdy, nízká životní úroveň a politická nestabilita. Na druhé straně jsou „pull faktory“ podmínky v hostitelských zemích, které vytvářejí poptávku po migrantech. Patří mezi ně nedostatek pracovních sil, který je způsobený nízkou porodností nebo stárnutím národa, vysoké mzdy, vyšší životní úroveň a stabilnější politické prostředí.²⁵

Jak již bylo zmíněno výše, migrace prostřednictvím manželství v Koreji má genderovou povahu, což znamená, že většina takových přistěhovalců jsou ženy. To je způsobeno nerovnováhou na trhu manželství v Koreji, tj. nedostatkem nevěst. Mezi hlavní důvody takové nerovnováhy na trhu manželství patří následující.

Zprv jde o problém prudkého poklesu počtu sňatků a souvisejícího poklesu porodnosti. Podle statistik existuje od 90. let 20. století velký rozdíl v počtu mužů a žen, kteří dosáhli věku manželství v Koreji. Od roku 2000 byl počet žen ve věkové skupině 25–34 let významně nižší,

²⁵ TORNEO, Ador Revelar. „*Hypergamy and Cross Border Marriages in South Korea: An Examination of Factors Influencing Flows of Migrant Brides and Grooms from Developing Countries*”. *Journal of Population and Social Studies* [online]. 2019, 28 (1), 51-71. [cit. 2021-03-10] s. 55

než počet mužů ve stejné věkové skupině a rozdíl se postupně prohluboval. Například v roce 2000 bylo v této věkové skupině přibližně o 60 000 žen méně než mužů (poměr pohlaví²⁶ 1,015), ale v roce 2010 se rozdíl zvětšil na 142 000 osob (míra pohlaví 1,04 nebo 4 % deficit).²⁷ Vzhledem k tomu, že průměrný věk prvního manželství v Jižní Koreji je přibližně 32 let u mužů a 29 let u žen, lze nedostatek žen v této věkové skupině přenést do absence nevěst. Důvodem tohoto jevu byla preference narození synů a časté potraty dcer od druhé poloviny 80. let do první poloviny 90. let.²⁸ Tento nedostatek žen v manželském věku je jedním z důvodů, proč jsou korejští muži nuceni hledat nevěsty mimo zemi, což ve výsledku zvyšuje počet migrujících žen do ní.

Nízká porodnost byla v Koreji pozorována od počátku 21. století a dnes nadále klesá. Přesněji řečeno, celková míra porodnosti poklesla na 1297 narozených na 1 000 obyvatel v roce 2001, poté poklesla na 1076 narozených v roce 2005, mírně vzrostla na 1297 narozených v roce 2012 a od té doby kolísala pod 1,3 %, přičemž v roce 2015 se zvýšila na 1240 narozených.²⁹ V minulém roce 2020 byla celková míra plodnosti 0,84 %, což je ve srovnání s rokem 2019 pokles o 0,08 %.³⁰

Dalším důvodem nedostatku nevěst v Jižní Koreji je proces urbanizace a pokusy o nastolení rovnosti žen a mužů, a tím posílení postavení žen. Jak se vzdělávání stalo dostupnějším pro ženy a zlepšovala se jeho kvalita, mnoho žen se zaměřilo na budování kariéry a založení rodiny odložily na později nebo ho úplně vypustilo. Tento faktor je také důvodem, proč ženy odmítají brát si muže s nízkými příjmy nebo ty, kteří žijí ve venkovských oblastech a zabývají se zemědělstvím.³¹

Proto hraje významnou roli i geografický faktor, a to rozdíl v geografickém rozdělení mezi muži a ženami. Spolu s rychlým tempem industrializace v 60. letech 20. století mnoho mladých žen migrovalo z venkova do měst při hledání práce; taková selektivní migrace mezi

²⁶ Poměr počtu mužů ku počtu žen v populaci.

²⁷ CHO, Seo-young. *International Marriage for Homogeneity? - Evidence from Marriage Migration in South Korea*. MAGKS Papers on Economics [online]. 2014 [cit. 2021-03-10]. s.5

²⁸ PAK, Čihjŏn. *Kjŏrhonbodžogŭmi kjŏrhone mičchin jŏnghjang: 2004-2018 hangugŭi kjŏrhonimindžarŭl čungsimŭro*. *Journal of Labor Economics* [online]. 2020, 43(2), 1-39 [cit. 2021-03-11]. s.6

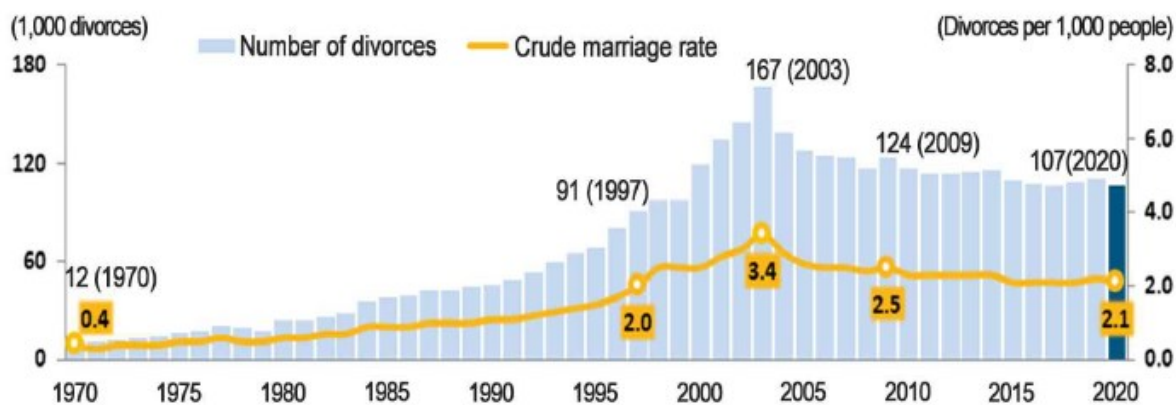
²⁹ KIM, Hyunsik. *Fertility differentials between Korean and international marriage couples in South Korea*. *Asian Population Studies* [online]. 2018, 14(1), 43-60 [cit. 2021-03-15]. s. 45

³⁰ *Statistiky porodu v roce 2019* [online]. Statistics Korea: 2020 [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: http://kostat.go.kr/assist/synap/preview/skin/doc.html?fn=synapview385158_1&rs=/assist/synap/preview

³¹ CHO, Seo-young. *International Marriage for Homogeneity? - Evidence from Marriage Migration in South Korea*. s. 5

vesnicí a městem pokračovala v 80. letech, zatímco se rozšířil sektor služeb. Například, ve venkovských oblastech ve věku 20–24 let byla poměr pohlaví (počet mužů na 100 žen) 126, 151, 188 a 162 v letech 1970, 1980, 1990 a 2000, v daném pořadí. I v dnešní době většina mladých žen dává přednost životu ve vyspělých městech, a proto je pro mladé muže, kteří zůstávají ve venkovských oblastech, stále obtížnější najít si manželskou partnerku.³² Ne všichni vědci však s tímto tvrzením souhlasí a vysvětlují, že trh manželství je ovlivňován spíše příležitostmi na trhu práce a ekonomickými podmínkami mužů než poměrem pohlaví v regionu. Jejich výzkum ukazuje, že pro muže soustředěné ve městech zaměřených na těžký průmysl není těžké najít si partnerku pro manželství, a to navzdory nerovnováze mezi muži a ženami v regionu.³³

Na druhé straně bylo manželství s cizinci mezi rozvedenými Korejci považováno za příležitost znovu se oženit. Na národní úrovni za poslední dvě desetiletí prudce vzrostla míra rozvodovosti. Míra rozvodovosti (počet rozvodů ročně na 1 000 osob) byla v roce 1990 pouze 1,1, ale do roku 2003 dosáhla 3,5; poklesla na 2,9 v roce 2004 a na 2,6 v roce 2005.³⁴ Podle statistik míra rozvodovosti v posledním desetiletí pomalu klesá a v roce 2020 dosáhla 2,1, ale počet rozvodů zůstává ve srovnání s minulým stoletím poměrně vysoký, jak ukazuje graf 2.

Graf 2: Hrubá sňatkovost a rozvodovost v Koreji

Průměrný věk rozvedených je u mužů třicet let a je rovnoměrněji rozdělen mezi dvacátá a třicátá léta u žen. Podle statistik byl v roce 2007 počet druhého nebo následného manželství

³² PAK, Čihjŏn. *Kjŏrhonbodžogŭmi kjŏrhone mičchin jŏnghjang: 2004-2018 hangugŭi kjŏrhonimindžarŭl čungsimŭro*. *Journal of Labor Economics* [online]. 2020. s.7

³³ Ibid., s.7

³⁴ LEE, Yeanju, Donghoon SEOL a Sungnam CHO. *International Marriages In South Korea: The Significance Of Nationality And Ethnicity*. *Journal of Population Research* [online]. 2006, 23(2), 165 [cit. 2021-06-20]. s. 167

se zástupcem jiné národnosti dvakrát vyšší než počet sňatků s Korejci. Jako partneři se navíc upřednostňovaly určité národnosti. Asi 50 % manželství s etnickými Korejkami z Číny nebylo pro korejské muže první, stejně tak jako 50 % manželství s Japonkami a 80 % manželství s Číňankami.³⁵

Jak můžeme vidět, proces zvyšování počtu vdaných přistěhovalců v Koreji souvisí spíše s „pull faktory“. Z údajů, které se mi podařilo shromáždit, vyplývá, že hlavními důvody byly nedostatek nevěst a nízká porodnost, což zase vysvětluje skutečnost, že většina těchto přistěhovalců byla ženského pohlaví. Neměl by však být vyloučen význam „push faktoru“, protože existuje tendence, kdy většina ženatých přistěhovalců, zejména žen, pochází z chudých venkovských oblastí východoasijských sousedů Koreje.

3.2 Problematika sňatkových agentur

Jak bylo uvedeno výše, na začátku nového tisíciletí se většina mezinárodních manželství týkala mužů z Jižní Koreje, kteří se oženili s cizinkami prostřednictvím sňatkových agentur (tzv. „sňatkových makléřů“). Činnost takových agentur skutečně pomohla mnoha svobodným mužům z venkovských oblastí najít nevěsty. Na druhé straně však jejich činnost způsobovala naléhavé problémy nejen v zemi, ale i na mezinárodní scéně, protože zasahovala i do zemí původu oněch nevěst. Proto se před provedením analýzy zákona týkajícího se regulace činnosti mezinárodních sňatkových agentur pokusím zvážit předpoklady a důvody, které vedly k potřebě jeho vytvoření a následujících změn.

Jedním z nejdůležitějších problémů, které vyvstaly po zvýšení počtu těchto sňatkových agentur, bylo ve své podstatě obchodování s lidmi a opakované porušování lidských práv. Mnoho mužů, kteří platili vysokou cenu zprostředkovatelům za organizaci a přepravu nevěst, navíc vnímalo takové nevěsty jako svůj majetek, nikoli jako lidskou bytost, takže se často vyskytovaly případy domácího násilí.³⁶

Od začátku byl také problém s kvalifikací mediátorů mezinárodních manželství. Jinými slovy, nebyla stanovena žádná kritéria pro registraci mezinárodního zprostředkovatelského podnikání, s výjimkou vkladu fixního kapitálu. Potřeba registračního vkladu byla nezbytná, protože u malých podnikatelů, kteří se mohli soustředit pouze na zisk, existovalo vysoké riziko

³⁵ LEE, Hye-kyun. Cross-Border Marriages between Korean Men and Migrant Women and Their Marital Satisfaction. In: WANG, Hong-Zen and Hsin-Huang Michael, HSIAO. *Cross-border marriages with Asian characteristics*. Taipei, Taiwan: Center for Asia-Pacific Area Studies, 2009, s. 70

³⁶ Určitá finanční podpora byla před svatbou poskytnuta také budoucím nevěstám nebo její rodině. I Kjonghüi. *Kukčekjörhončungkeobe kwanhan popčok kjudže*. [online]. 2013, 1, 1-24 [cit. 2021-06-20]. s. 11

nesplnění závazku manželství doopravdy zprostředkovat. Státní kontrole nevadila skutečnost, že tímto způsobem docházelo k právnímu uznání nekvalifikovaných mediátorů, ale spíše fakt, že absence dalších registračních podmínek často vedla k nelegální mediaci, a z toho důvodu byla následně zaváděna různá opatření. Nicméně i když se překážka vstupu do daného podnikání stala zpřísněním registračních požadavků obtížnější, nemuselo to nutně zaručovat loajalitu a kompetenci mediátora manželství zprostředkovat. Nadměrné požadavky na registraci navíc nebyly žádoucí, protože omezovaly svobodu volby povolání.³⁷ Kromě toho se vyskytlo mnoho případů, kdy neschopnost zaregistrovat vlastní podnikání vedla takové mezinárodní sňatkové makléře k přesunu podnikání pod domácí sňatkové agentury, které zprostředkovali manželství mezi Korejci, protože takové nevyžadovali žádný registrační kapitál.³⁸

Po dlouhou dobu nebyly stanoveny žádné pevné ceny za zprostředkovatelské služby. Poplatky za ně se mohly lišit v závislosti na cílové zemi nevěsty a celkové podobě nabízených služeb, které se napříč agenturami lišily (např. zprostředkování tlumočnicka, vyřízení potřebné dokumentace), což v případech porušení nebo odstoupení od smlouvy způsobilo uživatelům těchto služeb značné finanční škody.³⁹ Vzhledem k tomu, že smlouva o zprostředkování manželství je smlouvou placenou, má zprostředkovatel právo požadovat platbu. Toto právo se obvykle uplatňuje bez ohledu na to, zda bylo dohodnuté manželství úspěšně uzavřeno nebo ne. V případech, kdy k uzavření manželství nedošlo, docházelo ke sporům, zda lze uplatnit právo platbu požadovat, a i v případech, kdy bylo právo na platbu služby uznáno, vznikaly spory ohledně nejasné definice a vyčíslení poskytovaných služeb. Proto bylo důležité připravit způsob přísné kontroly plateb za zprostředkovatelské služby a udržovat je na příslušné úrovni.⁴⁰

S tím souvisel problém vrácení peněz v případě nenaplnění smlouvy mezinárodním zprostředkovatelem. Podle obecné teorie smluvního práva, i v případě uzavření smlouvy o zprostředkování manželství, může být tato smlouva předčasně ukončena ještě, než vstoupí v platnost odstoupením z obou smluvních stran. V takovém případě pak docházelo ke sporům ohledně pokuty nebo náhrady škody. Pokud se tak stane, je obvyklé souhlasit s úhradou rozdílu, mezi zaplacenou částkou a skutečnými vynaloženými náklady, ale existoval zde problém s

³⁷ Ibid., s. 10

³⁸ JUN, Hjönsök, Sönghun, AN. *Hanguknamsönüi kukčekjörhon pchichäsiltchä mit täčhäge kwanhan jöngu*. The Journal of Humanities and Social science [online]. 2015, 6(4), 173-192. [cit. 2021-06-20] s. 181

³⁹ I Kjönghöi. *Kukčekjörhončungkeobe kwanhan popčok kjudže*. Hannam Journal of Law [online]. 2013. s. 11

⁴⁰ Ibid., s. 12

objektivním prokázáním oněch reálných nákladů zprostředkovatele kvůli nedostatku nebo utajení konkrétních informací o nich. To vyžadovalo stanovení jasných standardů pro řádné vypočítání nákladů uváděných ve smlouvě o zprostředkování manželství nebo stanovení a úpravu podílu náhrady škody v kterékoli fázi takového obchodního procesu.⁴¹

Dalším, ale neméně důležitým problémem byla pravdivost a spolehlivost informací poskytovaných zprostředkovateli jejich klientům a potenciálním snoubencům. Při rozhodování o uzavření manželství byly vždy nejdůležitější osobní údaje. Spolehlivost by měla být samozřejmá zejména v případech, kdy tyto zprostředkovatelské služby využívají muži, kteří nemají jinou možnost, jak zjistit osobní informace potenciálních nevěst, a jsou tak zcela odkázáni na údaje získané od sňatkových agentur. Objevovaly se však časté případy, kdy byly informace neúplné nebo zcela nepravdivé. Zprostředkovatele navíc za účelem úspěšného uzavření sňatku zamlčovali nebo poskytovali oběma stranám informace lživé.⁴² Studie z roku 2005 zjistila, že více než pětina cizích žen obdržela nepravdivé informace o potenciálních korejských ženiších. Většina takových případů se s podílem 44 % vyskytuje u mezinárodních párů, které využily služeb sňatkových agentur. Často s tímto problémem také souvisela otázka ochrany soukromí zákazníků zprostředkovatelských agentur.⁴³

Jak je patrné z výše uvedeného, v případě manželských agentur často docházelo ke kritickým problémům v souvislosti s mezikulturními manželstvími, které měly určitý dopad i na vztahy Koreje s ostatními zeměmi. Proto bylo monitorování a regulace těchto institucí zákonem a příslušnými orgány naléhavými a zásadními kroky.

3.3 Problémy způsobené mezinárodními manželstvími

Pokud jde o etnicky a národnostně smíšená manželství, pak v důsledku spojení různých kultur dochází k přirozeným a mnohostranným konfliktům. Během první fáze mezikulturních sňatků v 90. letech, nebyl v korejské společnosti a korejské vládě tomuto jevu přikládán větší význam, s výjimkou záležitostí souvisejících s falešnými sňatky. Tento fenomén však následně byl stále více diskutován a studován, protože národnosti zahraničních nevěst se diverzifikovaly a počet komplikací se postupně zvyšoval. S mezinárodními manželstvími na místní i

⁴¹ Ibid., s. 12

⁴² JUN, Hjšönsök, Sönghun, AN. *Hanguknamsönnü kukčekjörhon pchichäsiltchä mit täčchäge kwanhan jöngu*. The Journal of Humanities and Social science [online]. 2015. s. 180

⁴³ SEOL, Dong-Hoon. Women Marriage Immigrants in Korea: Immigration Process and Adaptation. Asia-Pacific Forum [online]. 2006, 33, 32-59 [cit.2021-03-15] s. 37

mezinárodní úrovni vyvstala řada problémů, které si vyžádaly okamžitou reakci korejských úřadů.

Proto bych se v této části chtěla věnovat hlavním problematickým otázkám, s nimiž se korejská společnost i manželští přistěhovalci v procesu manželství potýkaly.

3.3.1 Problémy v korejské společnosti

Jedním z prvních problémů tykajících se multikulturního manželství, s nimiž se korejské úřady potýkaly, bylo využití takových sňatků jako způsobu, jak snadno proniknout do Koreje, a to nejen pro zahraniční nevěsty ale i pro celé jejich rodiny. Problém spočíval v tom, že když korejský imigrační zákon umožnil rodičům žen navštívit jejich dceru v Koreji během důležitých rodinných svátků / událostí, toto povolení dalším dvěma migrantům umožnilo „legálně“ vstoupit na území Jižní Koreje a nelegální prací generovat příjem.⁴⁴ Do roku 1992 neexistovaly žádné věkové omezení pro návštěvy vdaných cizinců jejich rodinami. Vláda se následně pokusila tento fenomén zastavit zavedením věkové hranice 60 let. V roce 1994 však byla tato věková hranice snížena na padesát pět let a později na čtyřicet pět let v roce 2002.⁴⁵

Intenzifikace procesu uzavírání multikulturních manželství také vedla ke zvýšení počtu „fiktivních manželství“ a „uprchlých nevěst“.

Nejprve je nutné definovat pojem „falešné manželství“. Tento termín označuje způsob, kterým mohou cizinci migrovat a změnit své postavení v konkrétní zemi prostřednictvím fingovaného manželství. Existují ale případy, kdy si cizinci uzavírají manželství s osobou z jiné země v naději na šťastné manželství, ale za určitých podmínek jsou nuceni se rozvést nebo uprchnout od partnera kvůli frustraci, nespokojenosti nebo domácímu násilí, jak tomu bylo v mnoha manželstvích etnických korejských žen z Číny a Korejci v 90. letech v Koreji.⁴⁶ Zároveň však mnoho žen, které původně zamýšlely uzavřít „falešné manželství“, aby si upevnily své postavení v Koreji, nakonec se svými partnery zůstalo. Tyto jevy problematizují dichotomii mezi „skutečnými“ a „falešnými“ manželstvími.

⁴⁴ FREEMAN, Caren. *Making and Faking Kinship: Marriage and Labor Migration Between China and South Korea*. 2011. s.6

⁴⁵ Taková věková omezení však nebránila cizincům ve vymýšlení různých způsobů, jak vypadat starší, jako je barvení vlasů šedou barvou, staromódní oblečení a dokonce i podstoupení určitých chirurgických zákroků, aby vypadali starší. LEE, Hyekyung. *International marriage and the state in South Korea: focusing on governmental policy*. 2008. s. 112

⁴⁶ LEE, Hyekyung. *International marriage and the state in South Korea: focusing on governmental policy*. 2008. s. 114

Podle dat Ministerstva spravedlnosti se v roce 2001 z celkového počtu 20 172 osob, které žily v mezinárodním manželství se svým partnerem či partnerkou rozvedlo celkem 111 z nich, tj. jen 0,6 % z celkového počtu. Nicméně 10 % zahraničních nevěst ze společné domácnosti uteklo a nežilo s Korejci, za které se původně provdaly. Většina uprchlých žen (celkem 1763) byly Číňanky (1206) a Filipínky (106). Rozpad domácnosti tedy zažilo 16,2 % manželství s Číňankami a 3,8 % s ženami z Filipín.⁴⁷ Fenomén „falešných sňatků“ byl zpočátku většinou spojován s *čosōndžok*, protože pro ně bylo nejjednodušší získat v Koreji přístup k zaměstnání a na rozdíl od jiných zahraničních nevěst si mohly snadno najít práci v sektoru služeb díky své znalosti korejského jazyka a všeobecné podobnosti s domácími obyvateli. Tato privilegia jim poskytla nejlepší příležitosti a určitou nezávislost na korejských manželech.⁴⁸ Avšak později, s nárůstem počtu multikulturních manželství a diverzifikací národnostního složení zahraničních nevěst, tento jev začal být pozorován i u manželství se zástupci jiných asijských národů (Vietnamky, Kambodžanky atd.).⁴⁹

Se zvyšujícím se počtem mezikulturních sňatků rostla i rozvodovost. U multikulturních párů pocházejících ze sociálně a kulturně odlišného prostředí je větší pravděpodobnost, že budou čelit konfliktům, které často přerostou v situaci, kdy páru nezbývá než se rozvést. Polovina mezinárodních manželství z let 2012 až 2015 se rozpadla.⁵⁰ Tyto údaje mohou naznačovat, že mezinárodní manželství jsou obzvláště citlivá na rozvod. Každé druhé mezinárodní manželství končí v Jižní Koreji rozvodem, což poškozují instituci rodiny, a to následně způsobuje řadu souvisejících demografických problémů.

Přítomnost výše uvedených problémů a dalších úskalí, kterým korejská společnost čelila, dokazuje, že bez zásahu úřadů do procesu mezinárodních sňatků by se tyto problémy mohly prohloubit a vést k ještě větším a vážnějším důsledkům.

3.3.2 Problémy adaptace cizinců

Sňatkoví přistěhovalci, kteří odešli z domova a přestěhovali se, ve většině případů pro ně do neznámých zemí, však čelili ještě problémům větším. Často se setkávali s rozdíly

⁴⁷ LEE, Hyekyung. *International marriage and the state in South Korea: focusing on governmental policy*. 2008. s. 114

⁴⁸ *Ibid.*, s. 114

⁴⁹ LEE-AN, Jiyoung. „Fake” or “Real” Marriage? Gender, Age, “Race” and Class in the Construction of Un/desirability of Marriage Migrants in South Korea. *Studies in Social Justice* [online]. 2020, 2020(14), 125-145 [cit. 2021-06-30]. s. 133

⁵⁰ JUSZCZYK-FRELKIEWICZ, Katarzyna. *International divorces in South Korea – demographic characteristics* [online]. 2018, 1(38) [cit. 2021-07-15]. s. 103

v jednotlivých kulturách a životním stylu, jež se staly překážkami v jejich každodenním životě, měli závažné komunikační problémy a také častěji žili v chudobě. V mnoha případech se navíc migrující manželky staly oběťmi domácího násilí. V posledních 5 letech se takové případy začaly často objevovat v tisku. Například v roce 2018 se po internetu rozšířila video nahrávka zobrazující Korejce, jak násilně útočí na svoji vietnamskou manželku, a pohoršila jak Vietnamce, tak Korejce.⁵¹ Jedním z nejvýznamnějších případů takového násilí, které upoutalo pozornost nejen v Koreji, ale i v zahraničí, byl případ, který skončil vraždou vietnamské ženy jejím korejským manželem.⁵²

S nárůstem počtu mezinárodních sňatků vyvstala otázka definic korejské národnosti a občanství. Do roku 1998 mohly cizí ženy, na rozdíl od cizích mužů, získat korejské občanství ihned po svatbě s korejským občanem. Kvůli velkému počtu fingoovaných sňatků však byla korejská vláda nucena přijmout preventivní opatření ke snížení počtu takových případů. Proto byla po novele Zákona o občanství zavedena minimální doba pobytu cizinců na území Koreje, po jejímž uplynutí bylo možné o občanství požádat. Ale takovéto pokusy o vyřešení jednoho problému způsobily cizincům problémy jiné, konkrétně s adaptací. To proto, že v období, kdy nebyli způsobilí žádat o občanství, měli v Koreji nejistý právní status, což jim výrazně ztěžovalo zařazení do společnosti. Po svatbě jim sice bylo uděleno vízum f-1 (Visiting and Joining Families), avšak držitelé těchto víz však nemohli získat povolení k zaměstnání.⁵³ To bylo komplikací zejména pro zahraniční muže, kteří si museli udržovat své ekonomické postavení. Mnoho z nich začalo pracovat nelegálně, takže jejich nestabilní právní a pracovní status způsobil vážné problémy jak multikulturním rodinám, tak celé společnosti. Tito zahraniční manželé bez průkazu rezidenta, který mohli získat jen poté, co se stali korejskými občany, naráželi také problémy v běžném každodenním životě. Bez korejské rezidentské karty si například nemohli otevřít bankovní účet nebo získat řidičský průkaz.⁵⁴

S tím úzce souvisely otázky státního občanství a právního postavení cizinců v případě rozvodu před získáním státního občanství. Vyskytly se případy, kdy se některé cizí ženy chtěly

⁵¹ *South Korea shocked by abuse of 'marriage migrants'*. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-48917935>

⁵² The Korea Times. *Korean man caught for killing Vietnamese wife*. [online]. [cit. 2021-07-04] Dostupné z: https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2020/03/251_278897.html

⁵³ LEE, Hyekyung. *International marriage and the state in South Korea: focusing on governmental policy*. 2008. s. 113

⁵⁴ *Ibid.*, s. 113

rozvést do dvou let od uzavření manželství. V takových případech musely opustit své děti a vrátit se do země původu.⁵⁵

Cizinci, kteří uzavřeli sňatek s korejskými státními příslušníky, v korejské společnosti často čelili sociálním předsudkům a diskriminaci. Vnímání a přijímání těchto „nových“ členů společností, ve které bylo do roku 2006 slovo „multikulturalismus“ neznámé nebo prakticky nepoužívané, se proto stalo dalším naléhavým problémem v procesu adaptace cizinců a zejména cizinek. Důležitost čistoty pokrevní linie, zakořeněná v myšlenkách a hodnotách korejského lidu, často vedla k téměř úplnému vyloučení přistěhovalek z korejské společnosti. Kromě toho byly tyto ženy často nuceny nejen plně přijímat korejskou kulturu, ale také zcela opustit svou vlastní. Například se od cizinek, které po svatbě žily s rodiči korejského partnera, očekávalo, že budou vykonávat tradiční korejské role, jako je péče o staré rodiče, domácí práce nebo udržování kontaktu se všemi členy rodiny a další činnosti.⁵⁶

Jazyk a jeho neznalost také představoval a nadále zůstává palčivým problémem, neboť většina žen má často relativně nízkou úroveň korejštiny nebo se jim nedaří jazyk zvládnout vůbec. Související problémy vznikají denně nejen v domácím, rodinném prostředí, ale často i v souvislosti s neschopností využívat různé služby poskytované cizincům. O samotné možnosti tyto pomocné služby využít však ani mnoho z žen kvůli neschopnosti vyhledávat a porozumět informacím v korejštině ani neví.

Problémy také vyvstaly v procesech společenské adaptace „multikulturních“ dětí. Jejich počátek můžeme spojovat již s prvními případy mezinárodních sňatků s Američany, jejichž děti byly ve společenském prostředí Jižní Koreje vnímány jako „hanba“ a „ponížení Koreje“ dominantním západním státem, který si podmanil a zneužíval korejské ženy k sexuálnímu potěšení.⁵⁷ Není divu, že takové děti ve většině případů byly z korejské společnosti vyloučeny; a nejenže byly vystaveny intenzivnímu a všudypřítomnému interpersonálnímu a sociálnímu násilí, ale také musely čelit institucionální diskriminaci. Americko-korejským synům byla například odebrána povinnost sloužit v jihokorejské armádě, která je běžně mandatorní pro všechny korejské muže. Povinná vojna je vnímána jako „institucionální rituál, který poskytuje přístup k občanským právům“, tím pádem je synům z multikulturních rodin

⁵⁵ Ibid., s. 113

⁵⁶ LEE, Hanol a Dainn WIE. Legal Entitlement And Empowerment Of Marriage Immigrants In Korea. *Feminist Economics* [online]. 2020, 26(3), 90-118 [cit. 2021-06-26]. s. 100

⁵⁷ Takové děti, na rozdíl od dětí z korejských manželství s ženy jiných národností, dostaly dokonce vlastní název „Amerasians“, protože takové podle etno-rasové logiky sounáležitosti v Jižní Koreji byly považovány za nekorejce. LIM, Timothy. *Rethinking Belongingness in Korea: Transnational Migration, "Migrant Marriages" and the Politics of Multiculturalism. Pacific Affairs*. 2010. s. 64

tento pomyslný přerod v plnohodnotného občana odepřen.⁵⁸ Taková diskriminace smíšených dětí pokračovala i v pozdějších fázích historie mezikulturních manželství, kdy začalo docházet k uzavírání sňatků i se zástupci jiných národností.

Mnoho žen považuje manželství a migraci do Koreje za způsob, jak se zbavit ekonomických problémů. Mnoho z nich se však po stěhování do Koreje končí v rodinách s nízkými příjmy a musí tvrdě pracovat. Do roku 2005 byl problémem také nedostatek adekvátního korejského systému sociálního zabezpečení, který ženy z multikulturních rodin nezahrnoval, což znemožňovalo cizinkám udržet se na úrovni základního životního minima. Například 15,5 % v Koreji provdaných cizinek uvedlo, že po stěhování se do Koreje zažilo hlad.⁵⁹ To dokazuje s jak vážnou chudobou se tyto multikulturní rodiny musely vyrovnávat. Podle studie profesora Sō Tonghuna z roku 2005 60 % dotázaných žen uvedlo, že byly nuceny tvrdě pracovat, aby se užívaly. Nejčastěji si volily zaměstnání v restauracích nebo továrnách a jen malý počet z nich dokázalo získat práci ve školách nebo založit vlastní podnikání. Takové ženy pracovaly v průměru 47 hodin týdně, což je o více hodin, než za stejnou doby odpracovaly ženy korejské. Třetina všech cizinek vdaných za Korejce navíc nebyla zapojená do systému zdravotní péče a mnoho z nich ani nevědělo, zda jsou předplatitelkami zdravotního pojištění. Většina z nich byla přesvědčena, že cizinci nemají nárok na zdravotní pojištění, v čemž se odráží i nedostatek informačních kampaní o této problematice.⁶⁰

Jak vidíme, proces adaptace cizinců z multikulturních rodin je poměrně obtížný, a to jak z právního hlediska, tak i na osobní úrovni. Kvůli různým výzvám a obtížným podmínkám pro přizpůsobení se korejské společnosti výše uvedené problémy často přerůstaly v situace, kdy mnohá multikulturní manželství končila rozvodem a rozpadem rodiny. Proto bylo v Koreji vytvoření zákonů a organizací, které by mohly pomoci usnadnit adaptační proces naléhavou tématikou.

⁵⁸ Ibid., s. 64

⁵⁹ SEOL, Dong-Hoon, KIM, Yuntae, KIM, Hyun Mee, YOON, Hongsik, LEE, Hyekyung a Kyungtaek, YIM. *Foreign wives' life in Korea: Focusing on the policy of welfare and health*. Ministry of Health and Welfare [online]. 2005, s. 16

⁶⁰ LEE, Hyekyung. *International marriage and the state in South Korea: focusing on governmental policy*. 2008. s. 114

4. REAKCE LEGISLATIVY

Napříč výše uvedeným problémům to neznamena, že všechna mezinárodní manželství jsou problematická. Naopak existuje mnoho případů, kdy jsou sňatkoví přistěhovalci dobře integrováni do svých komunit a žijí jako řádní členové korejské společnosti. Migrace a integrace etnokulturně různorodých nevěst a dětí z těchto multikulturních rodin však nejen narušila monokulturní ideologie státnosti a příslušnosti k národu, ale také představovala právní výzvy pro zákony o státní příslušnosti odrážející tyto ideologie. Korejská vláda se proto chopila odpovědnosti za řešení této problematiky převzetím iniciativy při procesu integrace cizinců a pokusem o řešení souvisejících sociálních problémů vytvořením a postupným zlepšováním legislativy týkající se právního postavení multikulturních rodin. Od té doby do současnosti byly zákony koncipovány a pozměňovány prostřednictvím průzkumů u cílových skupin a za pomoci nevládních organizací, které uvádějí, že jsou nezbytné pro to, aby se migranti mohli přizpůsobit životu v Koreji.

4.1 Změny v Zákonu o státním občanství

Jednou z prvních reakcí úřadů na multikulturní manželství byla změna Zákonu o státním občanství⁶¹ z roku 1998. Změny byly nezbytné, za prvé proto, že jak již bylo zmíněno, situace týkající se přílivu sňatkových migrantů se zhoršovala nárůstem počtu falešných sňatků a žen prchajících z manželství. Zadruhé proto, že až do roku 1998 byl starý zákon patrilineární a běžně fungovala diskriminace na základě pohlaví. Například děti narozené korejské matce a ne-korejskému otci neměly po narození nárok na korejské občanství. Kromě toho mohly cizinky, které se provdaly za korejské muže, získat korejské občanství bezprostředně po uzavření manželství, zatímco cizinci ženatí s korejskými ženami museli čekat dva roky a splňovat řadu požadavků, aby mohli o občanství požádat. Proto úřady v listopadu 1997 revidovaly a změnily Zákon o státní příslušnosti, který vstoupil v platnost v červenci 1998, čímž částečně zlepšil situaci ohledně falešných sňatků i diskriminace na základě pohlaví.⁶²

Druhá velká revize proběhla v dubnu 2010, kdy Národní shromáždění zreformovalo Zákon o státním občanství tak, aby umožňoval tzv. vícenásobné občanství *poksukukdžok* (複數國籍).⁶³ Podle tohoto pozměňovacího návrhu mohly mít určité kategorie osob více

⁶¹ Zákon o státním občanství byl přijat 20. prosince 1948.

⁶² LEE, Hyekyung. *International marriage and the state in South Korea: focusing on governmental policy*. 2008. s. 113

⁶³ Pojem „dvojit občanství“ (*idžungkukdžok*) byl změněn na „vícenásobné občanství“ v roce 2009 kvůli negativní konotaci loajality k zemi původu cizinců. *Context Behind the Change from Dual - Multiple*

občanství, ale pouze v případě, že v Koreji nebudou užívat výhod občanství dalšího. Kromě sňatkových přistěhovalců, kteří vstoupili do manželství s korejským občanem, měly nárok na více občanství například následující kategorie: vysoce kvalifikovaní cizinci s „výjimečným talentem“ v oblasti kultury a umění, atletiky, managementu a odborných technických znalostí, přičemž takový status byl přidělován komisí Ministerstva spravedlnosti; korejské děti, které obdržely jiné občanství při narození v cizí zemi, která jim toto právo přiznává, a které následně sloužily v korejské armádě; a zahraniční Korejci ve věku nad šedesát pět let.⁶⁴

Tyto změny ukazují významnou roli, kterou hrají mezinárodní manželství při formování a transformaci konceptů národního členství, identity a občanství, které jsou v Koreji dlouho založeny na monokulturních principech. Ponechání práva sňatkových migrantů na zachování jejich původního občanství demonstrovalo, že cílem korejské vlády bylo podpořit vyšší míru naturalizace.

4.2 Utváření zákonů týkajících se multikulturních rodin

Obvykle jsou manželství považována za něco, co spadá čistě do soukromé sféry života. Manželství s cizinci však zahrnují otázky „občanství“, které navíc souvisejí s homogenitou korejského národa a mezinárodními vztahy Koreje s ostatními státy. Jak se takové problémy začaly prohlubovat, řada korejských vládních správ se snažila zlepšit situaci v oblasti sňatků s migranty. Stojí za zmínku, že ve většině případů jsou zákony zaměřeny na poskytování podpory provdaným ženám z ciziny, protože ony budou v budoucnu vychovávat nebo již vychovávají děti korejské národnosti.⁶⁵

Zprv se Ministerstvo spravedlnosti snažilo stabilizovat postavení těchto ne-korejských rezidentů tím, že jim od roku 2002 umožnilo hledat zaměstnání před získáním korejského občanství. Poté také snížilo požadavky pro nevěsty ze zahraničí žádající o rozvod, a to snížením listinných důkazů potřebných k prokázání odpovědnosti jejich korejského manžela za rozvod. Od roku 2005 jim navíc bylo umožněno podávat žádosti na obdržení trvalého pobytu. Zadruhé, v listopadu 2002 Ministerstvo rovnosti pohlaví začalo poskytovat překladatelské služby pro migrantky, které potřebovaly profesionální poradenství a ochranu

Nationality [online]. Yonhap News [cit. 2021-06-24] Dostupné z: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20090902159100069>

⁶⁴ CHUNG, Erin Aeran a Daisy KIM. *Citizenship and Marriage in a Globalizing World: Multicultural Families and Monocultural Nationality Laws in Korea and Japan*. Indiana Journal of Global Legal Studies [online]. 2012, 19(1), 195-220 [cit. 2021-06-19]. s. 215

⁶⁵ MUN, Sunjōng. *Hjōnhāngbobūl thonghā bon kukčegjōrhon jōsōngidžuminūl ūhan sahōdžok čiwōnčhegjee tāhan thamsäkdžok jōngu*. *The Women's Studies*. 2007.

před sexuálním vykořisťováním, obchodem s bílým masem a sexuálním a domácím násilím. Tato služba, která byla poskytována prostřednictvím telefonní linky, byla k dispozici v angličtině, ruštině, japonštině a čínštině. Ministerstvo rovnosti pohlaví začalo poskytovat tuto službu i zahraničním manželkám v roce 2005 poté, co společnost Amore-Pacific Corporation⁶⁶ poskytla 200 milionů korejských wonů⁶⁷ na pomoc manželkám ze zahraničí. V červnu 2004 převzalo Ministerstvo rovnosti pohlaví sektor služeb péče o děti a rodinu od Ministerstva sociálního zabezpečení a zdravotnictví. A rok na to v červnu 2005 změnilo Ministerstvo pro rovnost pohlaví název na Ministerstvo pro rovnost pohlaví a rodiny, v rámci dalšího rozšiřování svých služeb.⁶⁸

Jelikož však před rokem 2006 byla všechna tato opatření vždy přijímána nezávisle na sobě a na popud různých institucí, bylo třeba tato různorodá opatření organizovat a sjednotit.

4.2.1 „Velký plán“

Když úřad prezidenta No Muhjóna (2003-2008) oznámil tzv. Velký plán („Grand Plan“), komplexní politický rámec zaměřený na integraci sňatkových přistěhovalců a dosažení „multikulturní společnosti“ v Koreji, všeobecná pozornost se v politice imigrace a integrace přistěhovalců výrazně přesunula a zúžila svůj záběr na tuto konkrétní skupinu.

Velký plán byl hlavním politickým rámcem pro koordinaci integračních politik mezi hlavními ministerstvy, včetně Ministerstva pro rovnost pohlaví a rodinu, Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva práce a sociální ochrany a Ministerstva zdraví, a příslušnými místními správními orgány. Hlavní politika se skládala ze sedmi aspektů: (1) regulace činnosti mezinárodních manželských agentur a ochrana nastávajících manželek ze zahraničí před vstupem do Koreje; (2) podpora obětí domácího násilí; (3) podpora a poradenství pro nově příchozí zahraniční manželky, například nabídka lekcí korejského jazyka a kultury; (4) podpora dětí z multikulturních rodin ve školách; (5) poskytování sociálního zabezpečení zahraničním manželkám; (6) zvyšování společenského povědomí o multikulturních otázkách; a (7) vytvoření komplexního podpůrného systému k dosažení těchto cílů.⁶⁹

Jak vidíme, ze všech těchto navrhovaných inovací byly dvě zaměřeny na Korejce a jejich postoje k multinárodním manželským párům a jejich dětem. Pokud jde o čtvrtý bod,

⁶⁶ Jihokorejský kosmetický konglomerát, provozující více než 30 kosmetických, osobních a zdravotních značek.

⁶⁷ Zhruba 200 000 amerických dolarů.

⁶⁸ LEE, Hyekyung. *International marriage and the state in South Korea: focusing on governmental policy*. 2008. s. 115-116

⁶⁹ *Ibid.*, s. 116

Ministerstvo školství a rozvoje lidských zdrojů plánovalo revidovat a opravit obsah školních učebnic, ve kterých se nacházely prvky rasové diskriminace. Rovněž bylo plánováno zavedení speciálních školních programů pro multikulturní děti včetně programů dvojjazyčných.⁷⁰ Vláda se také snažila zabránit projevům rasismu. Šestý bod ukazuje, že došlo k pokusu o zvýšení sociální povědomí a posunutí se k úspěšnému přijetí multikulturní společnosti. Protože výrazy „smíšená krev“ (mixed blood) nebo „míšenství/míšenec“ (birasial) jsou považovány za projev rasové diskriminace, vláda chtěla tyto výrazy nahradit politicky korektnějšími. Uvažovalo se navíc o zavedení zákona, který by takové projevy předsudků vůči dětem z mezinárodních manželství a dětem přistěhovalců zakazoval.⁷¹

Velký plán navíc plně přenesl odpovědnost za mezinárodní manželství v Koreji z Ministerstva spravedlnosti na Ministerstvo pro rovnost pohlaví a rodinu.⁷² Na realizaci Velkého plánu se však podílejí i další ministerstva, včetně Ministerstva spravedlnosti, práce, sociálních věcí a zdravotnictví, a také místní a ústřední vládní útvary.

Velký plán proto představuje dvě důležité změny. První z nich byl přechod od „imigrační“ k „populační“ politice. Nejpozitivnějším aspektem na schválení a přijetí této změny byl fakt, že v došlo k přechodu ve vnímání této problematiky. Tyto úpravy tak představují přechod od politiky zaměřené na „ně“ k politice zaměřené na „nás“. Druhou důležitou změnou byl přechod od ženské politiky k politice rodinné, a dále organizace a sjednocení činnosti různých ministerstev za účelem dosažení lepších výsledků. Tento plán lze považovat za komplexní v tom, že zahrnoval celý proces adaptace multikulturních rodin, včetně fáze před vstupem cizinců do země a pozdějších fází jejich pobytu v ní.

4.2.2 Zákon o zacházení s cizinci v Koreji

Velký plán pak následně podnítl vytvoření řady multikulturních programů a v květnu 2007 přijetí zákona známého jako Zákon o zacházení s cizinci v Korejské Republice. Zákon poskytl právní základ pro řízení politik týkajících se mezinárodních migrantů a multikulturních rodin v Koreji a zmocňoval Ministerstvo spravedlnosti k vypracování základní centrální politiky vůči cizincům. K tomu bylo potřeba, aby ministr spravedlnosti shromáždil údaje a informace o potenciálním dopadu přílivu mezinárodních migrantů na korejskou ekonomiku a společnost. Výbor pro cizince, složený ze zástupců vládních ministerstev, akademiků a

⁷⁰ Ibid., s. 116.

⁷¹ Ibid., s. 116

⁷² Ibid., s. 116

nevládních organizací, dostal za úkol každých pět let formulovat a doporučovat politiku vůči cizincům, a to ve formě tzv. Zástavních plánů.

Ačkoli se zákon nezaměřoval výhradně na sňatkové přistěhovalce, byl to jeden z prvních zákonů regulujících podporu integrace těchto imigrantů do korejské společnosti. Konkrétně se jich týká zmínka uvedená v Paragrafu 2, která definuje pojem „sňatkový migrant“ (*kjŏrhonimindža*). Tento pojem zde zahrnuje nejen osoby, které jsou v současné době manžely či manželkami korejských občanů, ale také osoby, které měly takovou zkušenost, ale z různých důvodů se nechaly rozvést. Důležitý je také Paragraf 12 třetí kapitoly, který říká:

« Stát a místní vlády by měly podporovat sňatkové přistěhovalce a jejich děti v rychlém přizpůsobení se korejské společnosti poskytováním výuky korejského jazyka, vzdělávání v oblasti společenského systému a kultury Korejské republiky a podpory při výchově a vzdělávání jejich dětí. »⁷³

Za zmínku stojí také skutečnost, že tento zákon se nevztahuje pouze na osoby žijící v registrovaném manželství. Jak je také v Paragrafu 12 uvedeno, zákon se vztahuje také na migrantky, které porodily a vychovávají děti v sice ne-manželské, ale dlouhodobém partnerském vztahu s korejským občanem.⁷⁴

Tento paragraf byl následně v roce 2010 doplněn a od vstupu novely v platnost nabyli sňatkoví přistěhovalci a jejich děti nárok na lékařskou péči hrazenou korejskou vládou. Následně byl v roce 2017 přidán další dodatek, který uváděl, že stát nebo místní vlády mohou provádět lékařské prohlídky sňatkových přistěhovalců a jejich dětí žijících v Koreji.⁷⁵

Ačkoli se zákon nevztahoval pouze na přistěhovalce v manželství, ale obecně na cizince, tyto paragrafy a změny ukazují, že korejská vláda této problematice věnovala náležitou pozornost a snažila se pomáhat nejen při obecné adaptaci sňatkových přistěhovalců na korejskou společnost, ale také při jejich plné integraci do ní. To znamená možnost sňatkových imigrantů stát se rovnocennými členy korejské společnosti a využívat služeb sociálního zabezpečení na stejné úrovni jako Korejci. Ustanovení tohoto zákona sloužilo také jako základ pro vytvoření Zákona o podpoře multikulturních rodin.

⁷³ Čāhanögugin čchöu kibonpöp [Zákon o zacházení s cizinci v KR]. 17.05.2007 [online]

⁷⁴ Čāhanögugin čchöu kibonpöp [Zákon o zacházení s cizinci v KR]. 17.05.2007 [online]

⁷⁵ Čāhanögugin čchöu kibonpöp [Zákon o zacházení s cizinci v KR]. 17.05.2007 [online]

4.2.3 Zákon o podpoře multikulturních rodin

Za účelem doplnění *Zákona o zacházení s cizinci v Koreji* přijalo Národní shromáždění dne 21. března 2008 nový zákon známý jako *Zákon o podpoře multikulturních rodin*. Hlavním důvodem utvoření tohoto zákona byla „podpora stabilního rodinného života členů multikulturních rodin a podpora jejich sociální integrace“⁷⁶ vytvořením a implementací nezbytného systému a různých programů ze strany vlády a různých regionálních organizací. Sňatkoví migranti však nebyli jediným problémem úředníků; kteří uznali, že obtíže, jimž čelí smíšené „multikulturní“ děti při adaptaci na korejský vzdělávací systém, představují v současnosti i v budoucnosti významnou výzvu pro sociální soudržnost. Výsledkem je, že nejen sňatkoví migranti a jejich děti, ale i celé multikulturní rodiny (*tamunhwa kadžöng*) se staly předmětem politické pozornosti jako předvoj nového „multikulturalismu“.

Některé rysy politiky předepsané zákonem zahrnovaly: poskytování základních informací a vzdělávacích materiálů o Koreji na pomoc migrantům přizpůsobit se korejské společnosti (P. 6); poskytování rodinných poradenských a vzdělávacích programů, které mají napomáhat v manželských a rodičovských záležitostech (P. 7), pomoc obětem domácího násilí a jeho prevence (P. 8); prenatální a postnatální péče specialistů a asistentů pro novorozence a matku (P. 9); prevence diskriminace členů multikulturních rodin a nabídka mimoškolních programů k urychlení osvojování jazyka (P. 10); poskytování služeb center podpory multikulturních rodin v různých jazycích (P. 11).⁷⁷ Ačkoli hlavním rámcem zákona byla podpora multikulturních rodin, aby se lépe přizpůsobily korejské společnosti, Paragraf 5 se zabýval potřebou zesílit veřejné povědomí o důležitosti kulturní rozmanitosti a nutnosti usilovat o odstranění diskriminace a předsudků vůči multikulturním rodinám.

V souladu s ustanoveními tohoto zákona (P. 12) bylo tedy Ministerstvo zdravotnictví, sociálních věcí a rodiny oprávněno zřizovat regionální střediska poskytující pomoc multikulturním rodinám. V roce 2011 bylo v Koreji 100 takových „multikulturních center na podporu rodin“, kromě pěti „základních center“, která sloužila jako mosty mezi regionálními podpůrnými centry a ústřední správou. Zpočátku bylo Ministerstvo zdravotnictví, sociálních věcí a rodiny pověřeno prováděním systematických šetření v multikulturních rodinách každé tři roky v plné spolupráci s regionálními podpůrnými středisky, která programy nabízela. Už v roce 2007, kdy začala tato podpůrná centra fungovat, poskytla pomoc 256 000 lidem, což

⁷⁶ *Tamunhwa kadžok čiwönpöp*. [Zákon o podpoře multikulturních rodin]. 21.03.2008 [online]

⁷⁷ *Tamunhwa kadžok čiwönpöp*. [Zákon o podpoře multikulturních rodin]. 21.03.2008 [online]

překročilo plánovaný cíl 217 000 osob.⁷⁸ Jejich služby sestávaly z kurzů korejského jazyka a kulturního vzdělávání; rodinného vzdělávání a poradenství; podpory vzájemného setkání etnických skupin; mentorství pro migrantky; podpora při udržování vlastních kulturních tradic migrantů; pořádání multikulturních festivalů; a školení sňatkových migrantů, kteří by mohli následně nabídnout pomoc své etnické skupině.⁷⁹

4.2.4 Změny od roku 2011

Z důvodu nedostatečnosti výše uvedených paragrafů však byl tento zákon později novelizován a doplněn o paragrafy nové. Jednou z nejdůležitějších oprav byla tedy změna hlavního účelu tohoto zákona. Původně bylo uvedeno, že hlavním cílem je pomoci zlepšit kvalitu života členů multikulturních rodin a posílit jednotu společnosti a pomoci členům těchto rodin vést stabilní rodinný život. V roce 2015 však byl tento paragraf pozměněn a doplněn:

„Tento zákon si klade za cíl zlepšit kvalitu života sňatkových přistěhovalců a sociální integraci tím, že umožní členům multikulturních rodin vést stabilní rodinný život a plnit jejich role a povinnosti jako členů společnosti.“ (P. 1).

Na rozdíl od původní verze není již cílem pouze zlepšit kvalitu života sňatkových migrantů, ale také plně je integrovat do korejské společnosti - členové multikulturních rodin jsou nyní totiž označováni jako řádní členové společnosti, kteří mají své role a povinnosti.⁸⁰

Rovněž důležitou byla změna paragrafu 9, který se původně zaměřoval pouze na zdraví těhotných migrantek a jejich novorozenců. Se změnami v roce 2011 dostali právo na lékařskou péči všichni sňatkoví migranti bez výjimky, včetně mužů a netěhotných žen. To byl důkaz, že se úřady pokusily eliminovat diskriminaci na základě pohlaví i diskriminaci žen, které

⁷⁸ KIM, JoonK. *The Politics of Culture in Multicultural Korea*. Journal of Ethnic [online]. 2011, 37(10) [cit. 2021-07-14]. s. 1594

⁷⁹ Ibid., s.1594. Kromě středisek státní podpory však často vznikly různé svépomocné skupiny pro sňatkové přistěhovalce. V roce 2016 tedy existovala alespoň jedna taková skupina vdaných přistěhovalkyň v každém z regionů. Různé svépomocné skupiny koexistovaly a jejich typy byly rozděleny do pěti kategorií. Zaprvé, skupiny dělené podle země původu; zadruhé, skupiny s vícenárodními členy; za třetí, skupiny pro manžela a rodinu sňatkové migrantky; za čtvrté, skupiny pro nesezdané multikulturní páry; za páté, skupiny založené na koníčcích, snaze o ekonomickou nezávislost, jazykovém vzdělávání, vzdělávání dětí, nabízení různých služeb, náboženství, jídle atd. KIM, Hyunsook. *The Social Integration Policy for Foreigners in Korea and its Effects on Migrant Women's Networks*. OMNES: The Journal of Multicultural Society [online]. 2018, 8(3), [cit. 2021-07-14] s. 149

⁸⁰ *Tamunhwa kadžok čiwōnpōp*. [Zákon o podpoře multikulturních rodin]. 21.03.2008 [online]

neporodily děti v manželství s občanem Koreji a tato změna představovala další krok k vytvoření příznivých podmínek pro adaptaci všech sňatkových migrantů bez jakékoliv výjimky.

Jak již bylo zmíněno, nevládnutí jazyka bylo častou příčinou různých konfliktů a zároveň bariérou pro cizince, která jim bránila ve využívání služeb, na které podle příslušných zákonů měli nárok. Od roku 2011 proto dochází k častým novelizacím – např. implementace poskytování překladatelských služeb do mnoha paragrafů zákona. Podle pozměněného zákona pak měli vdaní migranti nárok na služby tlumočnicků a překladatelů v případě poradenství v oblasti domácího násilí (P. 8, odst. 3) a při využívání lékařských služeb (P. 9, odst. 2).

Dalším krokem vpřed při vytváření „multikulturní“ společnosti byly změny, které se týkaly nejen sňatkových migrantů, ale všech členů takových multikulturních rodin a korejské společnosti obecně. Paragraf 6 týkající se poskytování informací a vzdělávání sňatkovým migrantům byl tedy doplněn v roce 2017 a jeho druhý odstavec zněl následovně:

« Stát a místní samosprávy mohou poskytnout základní informace a podpořit příslušné školení potřebné pro partnery sňatkových přistěhovalců a jejich rodinné příslušníky, za účelem porozumění původním zemím a kulturám migrantů ».⁸¹

Z této opravy lze vyvodit závěr, že bylo důležité nejen učit a asimilovat cizince do korejské společnosti, ale také šířit povědomí o dalších kulturách v ní. Tato obnova Paragrafu 6 v roce 2017 rovněž ukázala, že odpovědnost za přizpůsobení migrantů nyní nesou nejen centra pomoci, ale také jejich rodiny.

V souladu s tímto smýšlením byl v roce 2015 opraven a významně doplněn paragraf 5, který se zabýval podporou porozumění multikulturním rodinám ze strany korejské společnosti. Opravy zahrnovaly výrobu propagačních videí o multikulturních rodinách a cizích kulturách obecně, jejich vysílání v televizi (P. 2, 4) a zavedení vzdělávacích kurzů ve školách (P. 5, 6) pro zlepšení vzájemného porozumění.⁸² A to s cílem zamezit sociální diskriminaci a předsudkům, a povzbudit členy společnosti k uznávání a respektování kulturní rozmanitosti.

Takové změny zákona nám tedy ukazují, že zaměření politiky se přesunulo z jednotlivce na celou rodinu a jeho novým cílem bylo vytvořit příznivé podmínky pro postupnou integraci sňatkových migrantů a jejich rodin do korejské společnosti. Další otázkou zůstává, do jaké míry jsou paragrafy tohoto zákona v souladu s kvalitou služeb poskytovaných příslušnými středisky pomoci.

⁸¹ *Tamunhwa kadžok čiwõnpõp*. [Zákon o podpoře multikulturních rodin]. 21.03.2008 [online]

⁸² *Tamunhwa kadžok čiwõnpõp*. [Zákon o podpoře multikulturních rodin]. 21.03.2008 [online]

4.2.5 Základní plány

Analýzou Základních plánů můžeme získat určitou představu o fungování výše zmiňovaného zákona. V souladu s ustanovením Zákona o podpoře multikulturních rodin (P. 3, odst. 2) z roku 2010 byl vytvořen a implementován *První základní plán politiky na podporu multikulturních rodin (2010–2012)*, od roku 2013 *Druhý základní plán politiky na podporu multikulturních rodin (2013–2017)*, a od roku 2018 *Třetí základní plán politiky na podporu multikulturních rodin*. Za vypracování a uskutečnění těchto plánů byl odpovědný *Výbor pro multikulturní rodinnou politiku* zřízený v roce 2010, který se skládal z 20 členů s rozsáhlými znalostmi a zkušenostmi v multikulturní rodinné politice, včetně ministra pro rovnost pohlaví a rodinu a předsedy vlády (P. 3, odst. 4). Zákon stanovil, že ministr pro rovnost pohlaví a rodinu by měl při přípravě plánů. Všechny z plánů také využívají data z různých studií a průzkumů místních samospráv i skutečných zástupců z multikulturních rodin.⁸³

Každý plán se skládá z určitých částí počínaje analýzou do té doby vytvořené a implementované politiky, její účinnosti a nedostatků, které je třeba v dalších fázích napravit nebo posílit. Ve *Třetím základním plánu* byla tedy analyzována účinnost a problematické části předcházejících základních plánů. Dokument například uvádí, že s oživením sociální a ekonomické účasti sňatkových přistěhovalkyň prostřednictvím odborného výcviku, podpory zaměstnanosti a dobrovolnických skupin se míra zaměstnanosti přistěhovalců v manželství významně zvýšila ze 47,4 % v roce 2012 na 50,7 % v roce 2015 a 52,3 % v roce 2016.⁸⁴ Zlepšení se projevila také v systému podpory dětí z multikulturních rodin. Podle údajů uvedených v plánu se úroveň jejich adaptace na školní prostředí zlepšila zvýšením úrovně zápisu do škol, snížením míry předčasného ukončení studia a snížením úrovně diskriminace ze 14 % v roce 2012 na 9 % v roce 2015.⁸⁵ Byly také zaznamenány úspěchy v pomoci zlepšit v korejské společnosti chápání multikulturalismu a multikulturních rodin.

Stále však existovaly některé výzvy, které vyžadovaly přísnější politiku nebo další úpravy. Například bylo třeba přetransformovat politiku z prvních fází, která kladla důraz na pomoc cizincům při asimilaci, na politiku založenou na dlouhodobé podpoře. Povědomí korejské veřejnosti o multikulturalismu bylo navíc stále nedostatečné.⁸⁶

⁸³ *Damunhwa kadžok čiwönpöp*. [Zákon o podpoře multikulturních rodin]. 21.03.2008 [online]

⁸⁴ *Česamčcha tamunhwakadžökčokdžöngčchäk kibonkjhewök (2018 ~ 2022)* [Třetí základní plán pro multikulturní rodinnou politiku]. Ministerstvo rovnosti pohlaví a rodiny [online]. 2018 [cit. 2021-07-21]. s. 3

⁸⁵ *Ibid.*, s. 3

⁸⁶ *Ibid.*, s. 4

V následující části všech plánů je popisována aktuální situace multikulturních manželství v době, kdy byly dané plány vytvářeny. *Třetí základní plán* naznačil nárůst počtu různých typů rodin (např. single rodičů), a proto je zahrnutí těchto typů rodin do počtu těch, které využívají služeb podpůrných center pro multikulturní rodiny, jedním z hlavních politických cílů do roku 2022. Zvláštní pozornost byla věnována také situaci dětí z těchto multikulturních rodin. Ta zohledňovala nejen děti, které se narodily po sňatku cizince s korejským občanem, ale také děti sňatkových migrantů, které se narodily ještě před takovým manželstvím.

Na základě analýzy těchto údajů můžeme mezi hlavní úkoly *Třetího základního plánu* zařadit: posílení ochrany lidských práv cizinek (prevence domácího násilí a vytvoření systému záchranné sítě), podpora kulturního vzdělávání migrantů a sňatkových mediátorů, zachování stabilního rodinného života multikulturních rodin, posílení nezávislosti sňatkových migrantů, zlepšení zaměstnanosti a poskytování nových služeb na podporu podnikání, rozšiřování příležitostí pro sociální účast, vytváření prostředí pro stabilní růst dětí z multikulturních rodin, posílení jejich akademické a sociální kompetence na globální úrovni, kariérní příprava a podpora sociálního rozvoje, pravidelné monitorování politického prostředí, podpora porozumění multikulturalismu, vytváření mediálního prostředí pro zlepšení multikulturní vnímavosti, vytváření příznivého prostředí pro život, podpoření intenzivnější účasti v pomocných programech, posílení spolupráce mezi systémy provádění politiky a zlepšení systému podpory multikulturních rodin.⁸⁷

Také došlo ke změně účelu *Základních plánů*. K cílům, jako jsou „rozšíření sociální a ekonomické účasti multikulturních rodin“ a „podpora zdravého růstu dětí multikulturních rodin“, které byly zmíněny v *Prvním a Druhém plánu*, byl přidán další bod, který zněl takto: „Cílem je realizovat multikulturní a nediskriminační společnost, kde je respektován každý.“⁸⁸

Následující odstavce *Třetího plánu* přesně označují, jaká opatření jsou plánována k řešení problémů souvisejících s multikulturními rodinami a podrobně popisují programy, které přispějí k cílům tohoto plánu. Zaměřují se například na pomoc ženám, které se staly oběťmi domácího násilí, poskytování telefonického poradenství a zvyšování počtu nouzových ubytování. Rovněž bylo plánováno umožnit využití těchto středisek v případech, kdy ženy nebyly v Koreji oficiálně registrovány. Jedním z úkolů plánu se stalo také zvyšování kvalifikace zaměstnanců v těchto centrech. Aby se snížil počet případů nelegální mediace sňatků, bylo rozhodnuto usnadnit vysílání mezinárodních imigračních úředníků do zemí, ze kterých pochází

⁸⁷ Ibid., s. 10

⁸⁸ Ibid., s. 10

velký počet sňatkových přistěhovalců. Rovněž bylo zavedeno rozdělování odpovědností sledovat každé z položek tohoto plánu mezi jednotlivé správní útvary.⁸⁹

Existence takových plánů nám tedy ukazuje, že navzdory skutečnosti, že zákony týkající se manželských přistěhovalců a multikulturních rodin obecně existují od poloviny prvního desetiletí 21. století, v korejské společnosti stále existují problémy týkající si asimilace cizinců. Základní plány však také naznačují, že dosud poskytnutá pomoc těmto rodinám ze strany úřadů nemůže zůstat bez povšimnutí. Multikulturní rodiny jsou stále méně diskriminovány a počet adaptačních problémů v korejské společnosti celkově klesá.

4.4 Zákon týkající se zprostředkování manželství

Po přechodu na volný obchod počet manželských agentur výrazně vzrostl. Jak už bylo zmíněno výše, mezinárodní manželské agentury nejen poskytovaly informace nebo rady zúčastněným stranám, což byla jejich hlavní funkce, ale někdy způsobovaly problémy spojené s podvodnými sňatky či obchodováním s lidmi, což jsou jasné příklady porušování lidských práv. Časté případy utajování informací nebo jejich zveličování či přímo falšování způsobovaly problémy s podezřívavým chováním partnera, jeho neschopností zajistit finanční stabilitu, zatajenou závislostí na alkoholu a častým sklonem k násilí, který se mezi partnery později objevil, což ve výsledku zvýšilo výskyt různých problémů i v celé korejské společnosti.⁹⁰

Takové problémy nemohly být ignorovány, a proto bylo rozhodnuto, že je nutná určitá právní úprava těchto procesů. Za účelem kontroly systému registrace a správy těchto mezinárodních sňatkových agentur byl proto dne 14. prosince 2007 přijat Zákon o regulaci zprostředkování manželství, který vstoupil v platnost 15. června 2008.⁹¹ Ustanovení zákona byla opakovaně novelizována a doplňována v reakci na vznik nových problémů souvisejících s zprostředkovatelským podnikáním.

Při popisu tohoto zákona je třeba mít na paměti, že se zaměřuje nejen na agentury, které organizují manželství na mezinárodní úrovni, ale také na ty, které zprostředkovávají manželství mezi Korejci. Nejprve je tedy nutné označit ty body, které se týkají především mediace na úrovni mezinárodní.

⁸⁹ Ibid., s. 27

⁹⁰ I Kjöngħüi. *Kukčekjörhončungkeobe kwanhan popčok kjudže*. Hannam Journal of Law [online]. 2013. s. 6

⁹¹ *Kjörhondžunggäöpüi kwallie kwanhan pöp* [Zákon o regulaci zprostředkování manželství]. 14.12.2007 [online].

Prvním důležitým bodem byl paragraf, který představuje koncept mezinárodního zprostředkovatelství a následující odstavce, které definují, kdo má právo se do takového podnikání zapojit. Paragraf 2 jasně stanovuje, že mezinárodní zprostředkovatelská činnost je zprostředkovatelská činnost zaměřená na korejské občany a cizince.⁹² Registrace takové agentury vyžadovala musela být v souladu s Paragrafem 4, který říká, že osoba usilující o zprostředkování mezinárodních manželství musí mít vzdělání, které splňuje standardy stanovené prezidentským dekretem, a získat povolení od příslušných lokálních institucí. Paragrafy 6 a 7 tohoto zákona označují osoby, které zprostředkovatelskou činnost vykonávat nesmí. Osoby nezletilé, nezpůsobilé nebo nerehabilitované (ty, u nichž po spáchání trestného činu a odnětí svobody nedošlo k navrácení práv) tak neměly právo takové podnikání vykonávat. Ve stejném paragrafu se rovněž zmiňuje zákaz takového podnikání osobám, které byly odsouzeny, zbaveny svobody a od jejichž propuštění neuplynuly min. 2 roky; osobám ve zkušební době; osobám obviněným z krádeže a trestaným za padělání dokumentů souvisejících s procesem zprostředkování manželství. Paragraf 7 stanovuje, že osoby zabývající se zaměstnáváním cizinců na území Koreje nebo zaměstnáváním Korejců v zahraničí rovněž nejsou oprávněny zprostředkovávat mezinárodní manželství.⁹³

Tyto paragrafy a jasné stanovení podmínek, které jednotlivcům umožňují nebo zakazují zprostředkovatelský obchod, naznačují, že vláda na problémy, kterým korejská společnost čelila po zvýšení počtu zprostředkovatelských agentur, aktivně reagovala. Definice pojmu „zprostředkovatel manželství“ však i dnes zůstává problematickým bodem, protože existují určité organizace, na které se tento zákon nevztahuje, ale přesto působí jako prostředník při mediaci mezinárodních manželství (např. náboženské či neziskové organizace) a generují tak zisk, i když v netradiční formě tzv. „vyjadřování vděku za pomoc“ nebo ve formě různých darů.⁹⁴

V souvislosti s regulací zprostředkovatelského podnikání byly vytvořeny Paragrafy 10 a 11, které stanovovaly složky smluv uzavřených zprostředkovateli s klienty a povinnost mezinárodních zprostředkovatelů jednat v souladu s právními předpisy země, ve které hledají potenciální nevěsty. Smlouva tedy měla stanovit otázku členského příspěvku a jeho vrácení v případě odstoupení od smlouvy a nutná byla i doložka o dodržování odpovědnosti a o náhradě

⁹² *Kjörhondžunggäöpüi kwallie kwanhan pöp* [Zákon o regulaci zprostředkování manželství]. 14.12.2007 [online].

⁹³ *Kjörhondžunggäöpüi kwallie kwanhan pöp*. [Zákon o regulaci zprostředkování manželství]. 14.12.2007 [online].

⁹⁴ I Kjöngħüi. *Kukčėkjörhončungkeobe kwanhan popčok kjudže*. Hannam Journal of Law [online]. 2013. s. 9

škody ze strany zprostředkovatele v případě způsobení ztrát klientovi. Aby se předešlo padělání a nepřesnostem ve smlouvách, paragraf 5, který byl implementován v roce 2015, stanovil, že ministr pro rovnost pohlaví a rodinu by měl formulovat vzorovou smlouvu pro zprostředkovatelský obchod a doporučit, aby ji zprostředkovatelé používali jako výchozí vzor. V případě mezinárodní zprostředkovatelské agentury byly také předepsány informace, které musel mediátor od obou stran (korejský klient a cizinec) shromažďovat a nechat je notářsky ověřit. (P. 10, odst. 2). Kromě toho byl zaveden samostatný odstavec, který stanovil, že informace měly být oběma stranám poskytovány v jazyce, kterému rozumí. (P. 10, odst. 3).⁹⁵

Paragraf 11, který původně stanovoval, že mezinárodní zprostředkovatelé sňatků musí při zprostředkování dodržovat zahraniční normy a zákony, byl později pozměněn následovně:

«Pokud se mezinárodní zprostředkovatel manželství účastní zprostředkování v cizí zemi, musí dodržovat tento zákon a příslušné právní předpisy cizí země.».

To znamená, že bylo důležité dodržovat nejen zákony jiných zemí, ale také korejský zákon, i když zprostředkovatelé působili přímo v cizí zemi. Kvůli rozdílům v korejských zákonech a zákonech v cílových zemích, však často docházelo ke jejich kolizím⁹⁶, což ovlivňovalo mezinárodní postavení Koreje v regionu.⁹⁷

Paragraf 12 byl vytvořen za účelem zabránění šíření informací, které by mohly přispět k zaujatosti (rasová či věková diskriminace atd.). V roce 2012 byl navíc doplněn odstavcem 2, podle kterého bylo mezinárodním sňatkovým zprostředkovatelům zakázáno uzavírat nebo organizovat mezinárodní manželství nelegálním způsobem; zastupovat osoby mladší 18 let; seznamovat dva nebo více partnerů na stejném místě ve stejný den a ubytovávat na stejném místě dva nebo více cizinců za účelem mediace. S tím souvisel i Paragraf 13, který stanovil formu ochrany soukromých informací získaných zprostředkovatelem v průběhu podnikání.

Dalším článkem, který posílil ochranu práv spotřebitelů zprostředkovatelských služeb, byl Paragraf 19, který jasně stanovil sankce za porušení některého z ustanovení zákona nebo za nedodržení podmínek smlouvy ze strany mediátora. Takovými tresty byly odnětí svobody na

⁹⁵ *Kjörhondžunggäöpüi kwallie kwanhan pöp* [Zákon o regulaci zprostředkování manželství]. 14.12.2007 [online].

⁹⁶ V některých asijských zemích, jako je Čína, Vietnam, Filipíny a Kambodža, je zprostředkování manželství zakázáno zákonem. I Kjöngüi. *Kukčekjörhončungkeobe kwanhan popčok kjudže*. Hannam Journal of Law [online]. 2013. s. 16

⁹⁷ I Kjöngüi. *Kukčekjörhončungkeobe kwanhan popčok kjudže*. Hannam Journal of Law [online]. 2013. s. 16

dobu určitou a uvalení pokuty.⁹⁸ Následně Paragraf 28 stanovil výši odškodnění, které klient mohl dostat v případě porušení smlouvy ze strany zprostředkovatele.⁹⁹

Z utvoření tohoto zákona, jeho následných změn a doplnění vyplývá, že se vláda snažila bojovat proti negativním dopadům podnikání v oblasti mezinárodního zprostředkovatelství manželství, které často způsobovalo naléhavé problémy, posílit tak ochranu práv osob, které využívají služeb takových agentur a zlepšit situaci spojenou s výše uvedenými jevy, jako byly „fiktivní manželství“ a obchodování s lidmi.

4.5 Dotace na manželství

Kromě ústřední vlády se situaci ohledně mezinárodních manželství snažily regulovat i místní správní orgány. Jak již bylo zmíněno výše, obzvláště častá byla manželství organizovaná speciálními zprostředkovatelskými organizacemi. Náklady na využívání služeb těchto organizací se však pro korejské muže často stávaly zátěží. Proto v roce 2006 lokální úřady zahájily program grantů (dotací) na podporu sňatků ve vybraných regionech, což významně zmírnilo zátěž pro muže hledající nevěstu v zahraničí.¹⁰⁰

System příspěvků na manželství zavedený v Koreji byl jednou z hlavních ekonomických pobídek při rozhodování o uzavření manželství, včetně toho mezinárodního. Zaprvé, na rozdíl od mnoha jiných systémů sociálního zabezpečení a daní, které poskytovaly nepřímo finanční podporu manželským párům, manželské dotace byly vyplácené přímo. Zadruhé, manželské granty byly poskytovány lokálními úřady a zaváděly se v různých dobách s rozdíly mezi regiony. Je ale třeba poznamenat, že tyto dotace na manželství byly poskytovány pouze korejským mužům, kteří si chtěli vzít cizinky,¹⁰¹ a je také fakt, že tyto dotace nevyplácela centrální vláda, ale místní správní orgány.¹⁰²

Vyhláška o dotaci na manželství byla zavedena v letech 2006 až 2014 řadou místních samospráv. Kromě toho tři regiony – Kjongsangnamdo (2006), Kanwondo (2014) a Čedžudo (2007 a 2008), přijaly související předpisy na úrovni provincií. Každý místní úřad stanovil pro korejské muže různé kvalifikační požadavky. Mužští uchazeči zpravidla museli splňovat

⁹⁸ Doba uvěznění a výše pokuty závisely na tom, které z ustanovení zákona bylo porušeno a jaká škoda byla zákazníkům způsobena.

⁹⁹ *Kjörhondžunggäöpüi kwallie kwanhan pöp* [Zákon o regulaci zprostředkování manželství]. 14.12.2007 [online]. [cit. 2021-07-15]

¹⁰⁰ PAK, Čihjŏn. *Kjörhonbodžogümi kjörhone mičchin jöngghjang: 2004-2018 hangugüi kjörhonimindžarül čungsimüro*. *Journal of Labor Economics* [online]. 2020. s. 2

¹⁰¹ *Ibid.*, s. 2

¹⁰² *Ibid.*, s. 2

věkové hranici (například 35–50 let) a určitou délku pobytu (například více než tři roky) v dané oblasti. Některé oblasti například omezovaly muže, kteří se zabývali zemědělstvím, lesnictvím a rybolovem, nebo ty, kteří byli čerstvě oddaní.¹⁰³

Ve většině případů nebyla výše grantu pro manželství blíže specifikována. Podle průzkumu z roku 2007 činil průměrný rozpočet podpory na osobu 5 milionů wonů, a lišil se o 2 až 8 milionů wonů v závislosti na regionu.¹⁰⁴

Zavedení tohoto typu finanční pomoci mělo dopad na zvýšení počtu mezinárodních sňatků a bylo také velkým přínosem pro multikulturní rodiny, protože ty po výdajích na organizaci manželství často čelily ekonomickým obtížím.

¹⁰³ Ibid., s. 9

¹⁰⁴ Ibid., s. 9

5. ZÁVĚR

Hlavním účelem této práce bylo představit fenomén multikulturní, tj. etnicky smíšené rodiny v Koreji a analyzovat základní zákony týkající se regulace tohoto jevu.

První část práce byla věnována historickému vývoji tohoto fenoménu. Přestože manželství s cizinci se vyskytovala v průběhu celé korejské historie, ve většině případů se jednalo o ojedinělé případy. Multikulturní manželství si v Jižní Koreji začala získávat popularitu počátkem 90. let. Do té doby se mezinárodních manželství nejčastěji účastnily korejské ženy, které se provdaly za cizince (například Japonce nebo Američany). Od poloviny 90. let si však stále více korejských mužů začalo brát za manželky cizinky, a to většinou etnické Korejky z Číny tzv. *čosōndžok*. Preference etnických Korejek z Číny byla vysvětlena skutečností, že manželství s nimi nepředstavovalo hrozbu pro porušení čistoty pokrevní linie korejského národa. Tato skutečnost také naznačuje, že od té doby byl jev multikulturních sňatků v Koreji silně genderově nevyvážený. V roce 2000, s příchodem mezinárodních zprostředkovatelských sňatkových agentur, začal tento fenomén postupně pronikat do sféry podnikání. Samozřejmě, ne všechna mezinárodní manželství vznikla tímto způsobem a existovala i taková, která vznikala zcela přirozeně, když se Korejci jednoduše setkali s cizinci, zamilovali se a rozhodli se svůj vztah formalizovat. Nebyly to však tyto případy, které začaly určovat trendy v korejských statistikách smíšených manželství. Do popředí se dostal komerční „přiliv (dovoz) nevěst z ciziny“, který vedl k různým problémům. Ačkoli aktivity takových zprostředkovatelských agentur od roku 2011 poklesly, statistiky, ze kterých jsem ve své práci čerpala, a etnické složení v nich naznačené, ukazují, že i dnes je mnoho mezinárodních manželství uzavíráno prostřednictvím mediátorů. Neměli bychom však zapomínat, že v důsledku globalizace a rozvoje internetu, jakož i usnadňování podmínek pro cestování, studium nebo práci v zahraničí, počet přirozeně uzavřených multikulturních manželství také roste.

Ve druhé části jsem se pokusila představit hlavní důvody, které Korejce přiměly k hledání partnerů v zahraničí, a také výzvy, kterým v tomto ohledu čelila korejská společnost a sňatkoví migranti. Mezi hlavní motivace pro uzavření mezikulturního sňatku patří demografická situace v Koreji, konkrétně nedostatek nevěst (žen, v příslušném věkovém rozmezí) způsobený politikou korejské vlády v 80. letech minulého století. Důležitou roli však hraje také ekonomický faktor, který se stal hlavním důvodem pro mnoho cizinců, kteří si vybrali manželství jako způsob migrace do Koreje. Pro mnoho z nich to byla šance na zlepšení jejich finanční situace a celkových životních podmínek.

Spolu s rostoucím počtem mezinárodních sňatků, zejména v letech 2000 až 2005, vyhlásila korejská vláda mnoho právních aktů, jako byly *Velký plán* (2006), *Zákon o zacházení*

s cizinci (2007), *Zákon o podpoře multikulturních rodin* (2008) a *Zákon o regulaci zprostředkování manželství* (2007), *První základní plán podpory multikulturních rodin* (2010–2012), *Druhý základní plán podpory multikulturních rodin* (2013–2017) a *Třetí základní plán podpory multikulturních rodin* (2018–2022), všechny s cílem podpořit korejské multikulturní rodiny. Tyto opatření byly velkým krokem k tomu, aby se Korea stala úspěšnou multikulturní společností.

Ve své analýze těchto právních aktů, jimž byla věnována třetí část práce, jsem se pokusila poukázat nejen na hlavní body zákonů, které byly vytvořeny ve snaze řešit problémy související s prohlubováním fenoménu manželské migrace, ale také na jejich následné změny a doplnění. Časté změny zákonů naznačují, že i přes snahu úřadů tyto problémy překonat, stále existují části, které je třeba upravit, a dokazují skutečnost, že se v průběhu času objevují problémy nové v důsledku změn v trendech sňatkové migrace. Mnoho sňatkových migrantů navíc zřídka využívá vládou poskytované služby, jako jsou regionální pobočky institucí sociálního zabezpečení nebo služby poradenské. Jedním z největších důvodů pro tak nízkou úroveň využívání těchto služeb je fakt, že cizinci často o jejich existenci jednoduše vůbec nevědí. To také naznačuje, že stávající systém sociálního zabezpečení nefunguje správně. Následné kroky úřadů proto budou důležité nejen při vytváření a nápravě politik týkajících se sňatkových migrantů a multikulturních rodin, ale také při šíření informací a usnadňování přístupu k nim, včetně poskytování těchto informací v různých jazycích.

Přes svou krátkou historii ukazují korejské multikulturní politiky a programy silné odhodlání poskytovat vzdělávací, sociální a ekonomické zdroje příchozím migrantům a potomkům z multikulturních rodin. Vláda ambiciózně převzala iniciativu ke sjednocení příslušných ministerstev za účelem provádění komplexních podpůrných programů vytvořením právního rámce, který poskytuje legitimitu a hlavní směry budování multikulturní společnosti. Stále však existují části, které je třeba upravit a vylepšit, aby multikulturní rodiny mohly v Koreji vést stabilní a plnohodnotný život.

Jak vidíme, proces transformace na multikulturní společnost v Korejské republice není snadný a vytváří mnoho problémů sociálně-ekonomické povahy. Jihokorejčům může trvat dlouhou dobu, než skutečně pochopí a přijmou etnickou rozmanitost své společnosti, přivítají do ní občany jiného než korejského původu a zvládnou výzvy, které tento proces představuje. A pouze pečlivě zvážené kroky jihokorejské vlády k systematické reformě pracovních a migračních zákonů ve spojení s rozsáhlou sociokulturní vládní kampaní zaměřenou na integraci cizinců, pomohou korejské společnosti ulehčit cestu k multikulturalismu.

7. SEZNAM ZDROJŮ:

Primární zdroje:

Kukčökpöp [Zákon o státním občanství]. 22.12.1976 [online] Dostupné z: <https://www.law.go.kr/> [cit. 2020-11-14]

Tamunhwa kadžok čiwönöp. [Zákon o podpoře multikulturních rodin]. 21.03.2008 [online] Dostupné z: <https://www.law.go.kr/> [cit. 2020-11-14]

Čähanögugin čchöu kibonöp [Zákon o zacházení s cizinci v KR]. 17.05.2007 [online] Dostupné z: <https://www.law.go.kr/> [cit. 2020-11-14]

Kjörhondžunggäöpüi kwallie kwanhan pöp [Zákon o regulaci zprostředkování manželství]. 14.12.2007 [online] Dostupné z: <https://www.law.go.kr/> [cit. 2021-02-11]

Česamčcha tamunhwakadžökcökčdžöngčchäk kibonkjehwök (2018 ~2022) [Třetí základní plán pro multikulturní rodinnou politiku (2018–2022)]. Ministerstvo rovnosti pohlaví a rodiny [online]. 2018 [cit. 2021-07-21]. Dostupné z: http://www.mogef.go.kr/mp/pcd/mp_pcd_s001d.do?mid=plc503&bbtSn=704771

Odborné články:

ČCHÖ, Kjöngdža. *Hanguküi tamunhwa honingwa ihonüi čünggamwoningwa tongtchäsöng punsök*. Korean System Dynamics Review [online]. 2018, 19(4), 61-81 [cit. 2021-04-04] Dostupné z: <https://kiss.kstudy.com/thesis/thesis-view.asp?key=3653219>

CHO, Seo-young. *International Marriage for Homogeneity? - Evidence from Marriage Migration in South Korea*. MAGKS Papers on Economics [online]. 2014, 1-33 [cit. 2021-03-10] Dostupné z: <https://ideas.repec.org/p/mar/magkse/201452.html>

CHUNG, Erin Aeran a Daisy KIM. *Citizenship and Marriage in a Globalizing World: Multicultural Families and Monocultural Nationality Laws in Korea and Japan*. Indiana Journal of Global Legal Studies [online]. 2012, 19(1), 195-220 [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=4&sid=78503644-4a1c-4188-8dc8-02cdfd480f14%40sessionmgr4008>

DRAUDT, Darcie. *South Korea's National Identity Crisis in the Face of Emerging Multiculturalism*. Georgetown Journal of International Affairs [online]. 2016, 17(1), 12-19 [cit. 2021-04-01] Dostupné z: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=2&sid=1aed2e69-41fd-4379-94b3-2700f2574ec7%40sessionmgr4008>

FREEMAN, Caren. *Making and Faking Kinship: Marriage and Labor Migration Between China and South Korea* [online]. 2011. [cit. 2021-02-11] Dostupné z:

<https://eds.a.ebscohost.com/eds/ebookviewer/ebook/bmxIYmtfXzY3MzcxOV9fQU41?sid=60d67b91-562f-41ce-9ce4-232706b39948@sdc-v-sessmgr03&vid=3&format=EB&rid=7>

FREEMAN, Caren. *Marrying Up and Marrying Down: The Paradoxes of Marital Mobility for Chosonjok Brides in South Korea*. In: *Cross-Border Marriages: Gender and Mobility in Transnational Asia*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2005, 80-100. Dostupné z: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.9783/9780812200645.80/html>

I, Kjönghöi. *Kukčėkjörhončungkeobe kwanhan popčok kjudže*. Hannam Journal of Law [online]. 2013, 1, 1-24 [cit. 2021-02-26] Dostupné z: <http://kiss.kstudy.com/thesis/thesis-view.asp?key=3162680>

IM, Hjöngbäk. *Hanguknongčchonüi kukčėkjörhonüi tchükčing*. Journal of agricultural extension & community development [online]. 2007, 14(2), 471-491 [cit. 2021-02-21] Dostupné z: <https://scienceon.kisti.re.kr/srch/selectPORSrchArticle.do?cn=JAKO200719463975802&dbt=NART>

JUN, Hjönsök, Sönghun, AN. *Hanguknamsönüi kukčėkjörhon pchichäsiltchä mit täčchäge kwanhan jöngu*. The Journal of Humanities and Social science [online]. 2015, 6(4), 173-192. Dostupné z: <https://kiss.kstudy.com/thesis/thesis-view.asp?key=3395151>

JUSZCZYK-FRELKIEWICZ, Katarzyna. *International divorces in South Korea – demographic characteristics* [online]. 2018, 1(38), 99-112 [cit. 2021-7-15]. Dostupné z: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=672229>

KIM, Eleana. Caren Freeman, Making and Faking Kinship: Marriage and Labor Migration between China and South Korea. *Asian Ethnology* [online]. 2013, 72(2), 360-363 [cit. 2021-7-26].

KIM, Hyunsik. *Fertility differentials between Korean and international marriage couples in South Korea*. *Asian Population Studies* [online]. 2018, 14(1), 43-60 [cit. 2020-10-27]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/17441730.2018.1426188>

KIM, Hyunsook. *The Social Integration Policy for Foreigners in Korea and its Effects on Migrant Women's Networks*. *OMNES: The Journal of Multicultural Society* [online]. 2018, 8(3), 126-160. Dostupné z: <http://omnesjournal.org/xml/15255/15255.pdf>

KIM, JoonK. *The Politics of Culture in Multicultural Korea*. *Journal of Ethnic* [online]. 2011, 37(10), 1583-1604 [cit. 2021-7-14]. Dostupné z: doi:10.1080/1369183X.2011.613333

KIM, Gyuchan a Majella KILKEY. *Marriage Migration Policy in South Korea: Social Investment beyond the Nation State*. *International Migration* [online]. 2018, 56(1), 23-38 [cit. 2020-10-27]. Dostupné z: doi:10.1111/imig.12350

SEOL, Dong-Hoon. *Women Marriage Immigrants in Korea: Immigration Process and Adaptation*. Asia-Pacific Forum [online]. 2006, 33, 32-59 [cit.2021-03-15] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/237627513_Women_Marriage_Immigrants_in_Korea_Immigration_Process_and_Adaptation

SEOL, Dong-Hoon, KIM, Yuntae, KIM, Hyun Mee, YOON, Hongsik, LEE, Hyekyung a Kyungtaek, YIM. *Foreign wives' life in Korea: Focusing on the policy of welfare and health*. Ministry of Health and Welfare [online]. 2005, s. 1-26. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/317953554_Foreign_wives%27_life_in_Korea_Focusing_on_the_policy_of_welfare_and_health

TORNEO, Ador Revelar. "Hypergamy and Cross Border Marriages in South Korea: An Examination of Factors Influencing Flows of Migrant Brides and Grooms from Developing Countries". *Journal of Population and Social Studies* [online]. 2019, 28 (1), 51-71. Dostupné z: <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jpss/article/view/192579>

JUSZCZYK-FRELKIEWICZ, Katarzyna. *Międzynarodowe rozwody w Korei Południowej – charakterystyka demograficzna / International divorces in South Korea – demographic characteristics*. *Edukacja Humanistyczna / Humanistic Education* [online]. 2018, (1), 99-112 [cit. 2021-07-15]. Dostupné z: <http://yadda.icm.edu.pl/yadda/element/bwmeta1.element.desklight-de124812-1866-46e4-af03-4b35468715c1>

Online zdroje:

BBC. *South Korea shocked by abuse of 'marriage migrants'*. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-48917935>

Marriage and Divorce Statistics in 2019 [online]. Statistics Korea: 2020 [cit. 2021-06-21]. Dostupné z: http://kostat.go.kr/assist/synap/preview/skin/doc.html?fn=synapview382800_1&rs=/assist/synap/preview

Marriage and Divorce Statistics in 2020 [online]. Statistics Korea: 2021 [cit. 2021-06-21]. Dostupné z: http://kostat.go.kr/assist/synap/preview/skin/doc.html?fn=synapview389170_1&rs=/assist/synap/preview

Sido/sigungubjöl ögukingwaüi honin [Sňatky s cizinci podle provincie / města / kraje]. Korean Statistical Information Service. Dostupné z: https://kosis.kr/statHtml/statHtml.do?orgId=101&tblId=DT_1B83A24&conn_path=I2

The Korea Times. *Korean man caught for killing Vietnamese wife*. [online]. [cit. 2021-07-04]
Dostupné z: https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2020/03/251_278897.html

Yonhap News. *Context Behind the Change from Dual - Multiple Nationality* [online]. [cit. 2021-06-24]. Dostupné z: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20090902159100069>

Zdroje grafů:

Graf 1. *Vital Statistics of Immigrants in 2019*. Statistics Korea. Dostupné z:
http://kostat.go.kr/assist/synap/preview/skin/doc.html?fn=synapview387061_1&rs=/assist/synap/preview

Graf 2. *Marriage and Divorce Statistics in 2020*. Statistics Korea. Dostupné z:
http://kostat.go.kr/assist/synap/preview/skin/doc.html?fn=synapview389170_1&rs=/assist/synap/preview